

Generationsskifte af familieejede virksomheder

Studerende: Heidi Sørensen

Studienummer: 20210564

Aflevering: 3. januar 2025

Antal anslag: 141.623

Svarende til: 59 sider

7. semester Cand.Merc.Aud

Aalborg Universitet

Vejleder: Anders Larsen

Abstract

This master thesis examines the planning and execution of generational change in family-owned companies where the owner remains actively involved. The topic is highly relevant in Danish business, as forecasts indicate that more than 17,000 owner-managed companies will undergo change of ownership within the next decade due to the owners' age. Generational change is a complex process involving economic, legal, and familial considerations. To ensure a successful process that balances the company's continued operations and the family's interests, thorough and long-term planning is essential.

The generational change process is marked by significant legal and tax challenges, which can have substantial economic consequences for both the transferring and the acquiring parties. Frequent changes in legislation enhance the topic's relevance, as such changes can either simplify or complicate the generational change process. At the same time, generational change is often an emotional process requiring careful navigation of financial concerns and family dynamics.

The purpose of this master thesis is to examine how planning can contribute to a successful generational change by identifying the needs of the parties involved, selecting appropriate restructuring models, valuation methods and financing options. Through a practical case study, the thesis explores how theoretical models and methods can be adapted to a specific situation and how to create a plan of generational change that aligns with the company's and family's needs.

The analysis employs a legal dogmatic approach, focusing on current Danish law and its legal, tax and economic aspects. Secondary empirical data forms the basis of the analysis, while the case study illustrates the practical applicability of theories and methods and the significance of various choices and strategies.

The results show that successful generational change requires well-structured planning that considers both the family's and the company's interests. By using tailored restructuring models, thorough and transparent valuations, and customized financing strategies, financial burdens can be reduced and conflicts minimized. The analysis further highlights the importance of involving professional advisors, drafting legally binding agreements, and maintaining awareness of changes in applicable legislation. The case study demonstrates how theoretical models and methods can be translated into practice to facilitate the generational change process and ensure the company's continued operation and the family's long-term interests.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	1
1.1 Præsentation af emnet	1
1.2 Formål.....	2
1.3 Problemformulering	3
1.4 Metodevalg.....	3
1.4.1 Retskilder.....	4
1.4.2 Anvendelse af empiri og kildekritik	6
1.5 Afgrænsning.....	7
1.6 Struktur.....	8
2. Planlægning af generationsskifte	10
2.1 Hensyn ved generationsskifte.....	11
2.2 Aftaler ved generationsskifte.....	14
2.2.1 Overdragelsesaftale	14
2.2.2 Aftale om fælles ejerskab	15
2.2.3 Tilknyttede aftaler	16
2.3 Successionsprincippet	16
2.3.1 Pengetanksreglen	18
3. Udvalgte modeller for generationsskifte.....	20
3.1 Aktieombytning	20
3.2 Spaltning	26
3.3 Tilførsel af aktiver.....	33
3.4 Tilbagesalg af kapitalandele	38
4. Værdiansættelse ved generationsskifte.....	40
4.1 Aktier og anparter.....	42
4.2 Goodwill	44
4.3 Fast ejendom	44
4.4 Dokumentation for værdiansættelsen.....	45

5. Finansieringsmuligheder ved generationsskifte	47
6. Case om generationsskifte af familieejet virksomhed	50
6.1 Generationsskifteprocessen i praksis	51
6.1.1 Analyse af parternes behov i praksis	51
6.1.2 Omstruktureringsmodel i praksis	53
6.1.3 Værdiansættelse i praksis	56
6.1.4 Finansiering i praksis.....	57
6.2 Overordnet generationsskifteplan	58
7. Konklusion	61
Litteraturliste	65
Bilag	69
Bilag 1 – Regnskabstal og nøgletal Hansen Byg ApS (tre seneste regnskabsår).....	69
Bilag 2 – Regnskabstal Hansen Holding ApS (tre seneste regnskabsår).....	72
Bilag 3 – Spaltningssbalance ved skattefri ophørsspaltning af Hansen Byg ApS	74
Bilag 4 – Regnskabstal til vurdering af pengetanksreglen.....	76
Bilag 5 – Regnskabstal til beregning af goodwill og handelsværdien.....	78
Bilag 6 – Beregning af passivpost	79
Bilag 7 – Beregning af gaveafgift.....	80

1. Indledning

1.1 Præsentation af emnet

Generationsskifte er en central problemstilling i dansk erhvervsliv, da punktet hvert år er på dagsordenen hos rigtig mange virksomheder. Ifølge en nyere undersøgelse, fra år 2023, skal 23.000 virksomheder, heraf 17.000 ejerledede virksomheder, enten foretage et ejerskifte eller et exit inden for de næste 10 år. Dette vil berøre både virksomhedsejerne og deres familier.¹

I Danmark er generationsskifte en af de mest almindelige måder at gennemføre et ejerskifte på. For at sikre, at et generationsskifte forløber bedst muligt, for henholdsvis overtageren og overdrageren, er det vigtigt at starte planlægningen i god tid. Dette muliggør, at den næste generation kan nå at tilegne sig de fornødne erfaringer og kompetencer samtidig med at der kan udarbejdes en velstruktureret generationsskifteplan. God planlægning kan ligeledes medføre betydelige besparelser, både generelt, skattemæssigt og finansieringsmæssigt.²

Et planlagt generationsskifte sker gennem salg og/eller gave, mens virksomhedsejeren er i live. Modsat sker et generationsskifte gennem arv ved ejers død, hvor dødsboet foretager generationsskiftet, hvorfor der ikke er de samme muligheder til stede for planlægning og beslutningstagning. Her gælder samtidig et andet regelsæt end ved generationsskifte hvor virksomhedsejer er i levende live. Generationsskifte omfatter altså enhver form for overgang af ejerskab.³

Vigtige spørgsmål i forbindelse med et generationsskifte omfatter, hvem skal overtage virksomheden, og hvordan skal processen forløbe? Det kan være, at ejerlederen vil overdrage virksomheden til en betroet medarbejder, til familien eller sælge til en uvildig tredjepart. I nærværende speciale vil fokus være på generationsskifte inden for familien.

Et vigtigt aspekt ved generationsskifte inden for familien er selvsagt familien. Men ligeledes er virksomheden, den juridiske struktur og generationsskiftebeskatningen. Der skal altså foretages en afvejning af flere aspekter på samme tid.⁴ Generationsskifte af virksomheder er komplekst og kan have store økonomiske konsekvenser for en familie. Samtidig kan det være en følelsesladet proces, der skal tilpasses den enkelte families behov. Der findes altså ingen fast opskrift på, hvordan et generationsskifte bør udføres, hvorfor der skal gøres mange grundige overvejelser og træffes mange

¹ Ejerlederen: *Hvad er en ejerleder?* Set d. 19-09-2024. <https://ejerlederen.dk/hvad-er-en-ejerleder>

² Ejerlederen: *Generationsskifte*. Set d. 19-09-2024. <https://ejerlederen.dk/generationsskifte>

³ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 21. 3. udgave, 1. oplag, Karnov Group Denmark A/S.

⁴ Ibid. Side 23.

beslutninger. Dette kræver indsigt i en række juridiske forhold, hvorfor de fleste også rækker ud til eksterne rådgivere som revisorer eller advokater ved opstarten af denne proces.⁵

Der findes flere forskellige overdragelsesmetoder, der hver især er behæftet med fordele og ulemper.⁶ Ligeledes er finansiering en væsentlig parameter, der oftest er uundgåelig i forbindelse med et generationsskifte. Valg af finansieringsmetode kan være afgørende for et vellykket generationskifte, da det kan være dyrt for overtageren. Ligesom med overdragelsesmetoderne har finansieringsmulighederne hver især deres fordele og ulemper.⁷

Løbende lov- og praksisændringer har ligeledes indvirkning på generationsskifteprocessen, både positivt og negativt, hvorfor det er vigtigt at inddrage dette i overvejelserne. I 2024 blev et nyt lovforslag sendt i høring den 1. juli, som har til formål at skabe mere attraktive vilkår for de familieejede virksomheder.⁸ Lovforslaget indeholder væsentlige ændringer, som skal styrke skattevilkår for generationsskifter ved at gøre dem mere fordelagtige og forudsigelige. Hvis lovforslaget vedtages, vil det have stor indflydelse på fremtidige generationsskifter. Ændringerne indebærer blandt andet en nedsættelse af bo- og gaveafgiften fra 15% til 10%, retskrav på skematisk værdiansættelse, udvidelse af gaveafgiftskredsen samt udvidet adgang til at overdrage aktive ejendomsvirksomheder med skattemæssig succession.⁹

1.2 Formål

Formålet med dette speciale er at undersøge, hvordan en veltilrettelagt planlægningsproces kan være med til at håndtere de juridiske, økonomiske såvel som skattemæssige udfordringer, der kan opstå i forbindelse med generationsskifte af familieejede virksomheder. Dette er essentielt, idet generationsskifte er en kompleks proces. Specialet tilsigter at analysere, hvordan valg af overdragelsesmodeller, værdiansættelse og finansiering kan bidrage til en vellykket overdragelse. Gennem en case, tilstræbes det at illustrere, hvordan teoretiske modeller og metoder kan anvendes i praksis.

⁵ Sagførerne: *Generationsskifte*. Set d. 06-10-2024. https://sagfoererne.com/virksomhedsoverdragelse/generationsskifte/?gad_source=1&gclid=CjoKCQjw6oi4BhD1ARIsAL6pox3ZBVe37ShnmsH-fHD1But-wytXgnq9ZHhCR1qmCsw-sOs4Q4SchJDJoaAqQFEALw_wcB

⁶ Dinero: *Generationsskifte*. Set d. 06-10-2024. <https://dinero.dk/ordbog/generationsskifte/>

⁷ Beierholm: *Finansiering af generations- og ejerskifte*. Set d. 06-10-2024. <https://www.beierholm.dk/services/raadgivning/generationsskifte/finansiering-af-generations-og-ejerskifte>

⁸ König Advokater: *Nye regler om generationsskifte*. Udgivet d. 01-07-2024. Set d. 06-10-2024. <https://www.dan-law.dk/nye-regler-om-generationsskifte/>

⁹ Clemens: *Generationsskifte: Nye regler på vej – væsentlige lempelser*. Udgivet d. 03-07-2024. Set d. 18-10-2024. <https://clemenslaw.dk/aktuelt/generationsskifte-nye-regler-paa-vej-vaesentlige-lempelser/>

1.3 Problemformulering

Hvordan kan planlægning bidrage til et vellykket generationsskifte af en familieejet virksomhed gennem analyse af parternes behov, valg af omstrukturingsmodeller, værdiansættelse og finansiering, og hvordan kan en afsluttende case konkretisere disse elementer?

Til besvarelse af problemformuleringen opstilles følgende underspørgsmål:

1. Hvordan kan en analyse af parternes behov bidrage til udarbejdelsen af en generationsskifteplan, der balancerer virksomhedens og familiens interesser på både kort og lang sigt?
2. Hvordan kan udvalgte omstrukturingsmodeller anvendes til at sikre en effektiv overdragelse mellem generationerne?
3. Hvilke værdiansættelsesmetoder anvendes ved generationsskifte, og hvordan kan de sikre et retvisende værdiansættelsesgrundlag for overdragelsen?
4. Hvilke finansieringsmuligheder kan med fordel anvendes ved generationsskifte inden for familien, og hvordan kan de tilpasses virksomhedens og familiens behov?
5. Hvordan kan en afsluttende case konkretisere den praktiske anvendelighed af de gennemgåede teoretiske elementer i generationsskifteprocessen?

1.4 Metodevalg

Nærværende metodeafsnit har til formål at beskrive de metoder, der kommer til at danne grundlag for besvarelsen af den opstillede problemformulering, samt de overvejelser, der ligger bag valget af metoderne. Specialet vil være retsdogmatisk, hvor gældende ret i Danmark vedrørende generationsskifte vil blive beskrevet, analyseret og fortolket.¹⁰

Desuden vil der tages udgangspunkt i retspositivismen, hvor der lægges vægt på det skrevne i retskilderne, såsom lovgivningen, bekendtgørelser og aftaler.¹¹ Fokus vil således være på at fastslå, hvad der er gældende ret. Den videnskabelige tilgang til juraen kræver, at man går ind og efterprøver retstilstanden, herunder gennem verificering og falsificering. Ifølge retspositivismen er der først tale om gældende ret, hvis det med overvejende sandsynlighed (51% af alle tilfælde) kan antages, at domstolene vil dømme på en bestemt måde i en tilsvarende situation.¹²

Selvom der gøres brug af juridisk metode, er det vigtigt at påpege og anerkende, at metoden ikke nødvendigvis vil føre til samme resultat i alle tilfælde. Dette skyldes, at fortolkning af retskilderne

¹⁰ Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*. Side 247. 1. udgave, 2. oplag. Jurist- og økonomforbundets Forlag.

¹¹ Ibid. Side 115-143.

¹² Ibid. Side 19-21.

kan indebære subjektive elementer i form af skøn og vurderinger, der kan variere afhængigt af, hvem der fortolker.

1.4.1 Retskilder

Som følge af de valgte metoder, vil der blive gjort brug af retskilder til besvarelse af problemformuleringen. Retskilder vil i nærværende speciale ikke blive beskrevet generelt, da det formodes, at læseren er bekendt med disse. I stedet redegøres der for de retskilder, som vurderes at være de mest relevante i forhold til emnet, generationsskifte inden for familien.¹³ Der vurderes at være flere relevante retskilder, disse opstilles nedenfor. Beskrivelserne er ikke udtømmende, men blot eksempler på, hvor retskilderne blandt andet spiller ind i forhold til generationsskifteprocessen.

Arveloven

Den gældende arvelov, LBK nr. 1347 af 15/06/2021, vurderes at være en central retskilde i forhold til generationsskifte, når overdragelsen sker ved arv eller testamente. Loven regulerer blandt andet, hvordan arveladers ejendom, herunder virksomhed, skal overdrages ved død. Som eksempel kan nævnes tvangsarv, arverækkefølge med videre, der alle kan påvirke fordelingen af en familieejet virksomhed. Herudover regulerer loven, hvordan det er muligt at tilgodese bestemte familiemedlemmer ved generationsskifte gennem udarbejdelse af et testamente.¹⁴ ¹⁵ Idet specialet fokuserer på generationsskifte i levende live, vil loven ikke blive omtalt yderligere.

Selskabsloven

Den juridiske struktur er ligeledes væsentlig i forbindelse med et generationsskifte. Her kommer selskabsloven i spil, som retskilde. LBK nr. 1168 af 01/09/2023 er den gældende selskabslov. Loven har til formål at regulere forholdene for aktie- og anpartsselskaber, som vil være de virksomhedsformer, der afgrænses til i dette speciale. Loven indeholder regler til styring af alt fra vedtægter til ledelsesstruktur og ændringer i ejerkreds eller kapitalstruktur. Dette er alle vigtige parametre, når ejerskab overdrages.¹⁶

Skattelovgivning

Der er flere forskellige love, der hører under skattelovgivning. De love, der vurderes mest relevante i forhold til generationsskifte, oplistes nedenfor.

¹³ Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*. Side 115-143.

¹⁴ Danmarks Domstole: *Arv og testamente*. Set d. 09-10-2024. <https://www.domstol.dk/alle-emner/doedsfald-og-arv/arv-og-testamente/>

¹⁵ Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*. Side 115-117.

¹⁶ Ibid.

Aktieavancebeskatningsloven

Den gældende lov, LBK nr. 172 af 29/01/2021, vurderes at være en central retskilde i forhold til generationsskifte af kapitalselskaber, idet den blandt andet regulerer skattemæssig behandling af gevinster og tab ved afståelse af aktier. Herudover omstruktureringsmuligheden aktieombytning og optimering af generationsskiftebeskatningen, herunder muligheden for skattemæssig succession.¹⁷

Boafgiftsloven

LBK nr. 11 af 06/01/2023 er den gældende boafgiftslov, der ligeledes vurderes at være en central retskilde i forbindelse med generationsskifte af familieejede virksomheder. Loven regulerer blandt andet boafgift, gaveafgift og benævner muligheden for succession. Emner der alle er meget relevante i forhold til generationsskifte inden for familien, da de kan have store økonomiske konsekvenser for de involverede parter.¹⁸

Fusionsskatteloven

Den gældende fusionsskattelov, LBK nr. 743 af 23/04/2021, er relevant for generationsskifter, da den regulerer skattefrie omstruktureringsmuligheder, herunder fusion, spaltning og tilførsel af aktiver. Disse muligheder benyttes ofte i forbindelse med generationsskifter inden for familien, da de åbner op for mere fleksible modeller, der kan reducere økonomiske byrder og skabe hensigtsmæssige strukturer til gennemførsel af et generationsskifte.¹⁹

Kildeskatteloven

LBK nr. 460 af 03/05/2024 er den gældende lovgivning, der fastsætter bestemmelser for skattemæssige behandling af overdragelser inden for familien. Loven regulerer blandt andet nogle bestemmelser om succession og gaveafgifter, hvordan beslutninger skal meddeles og dokumenteres. Derudover overdragerens og overtagerens skattemæssige position i forskellige situationer.²⁰

Skatteforvaltningsloven

Loven vurderes relevant for generationsskifter, da den blandt andet giver hjemmel til at anmode om bindende ligningssvar eller tage skatteforbehold. Dette kan være afgørende for sikring af klarhed om værdiansættelser og reducerer risikoen for efterfølgende skattemæssige tvister. Desuden regulerer den muligheden for omgørelse, omvalg og tidsfrister, som alle kan have betydning for en smidig generationsskifteproces.²¹ Den gældende lov fremgår af LBK nr. 1053 af 20/09/2024.

¹⁷ Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*. Side 115-117.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

Virksomhedsskatteloven

Denne lov vurderes relevant for virksomhedsejere, der driver personlig ejet virksomhed, som ønsker at gennemføre et generationsskifte.²² Da specialet fokuserer på selskaber, vil denne lov ikke blive behandlet yderligere. Den gældende lov fremgår af LBK nr. 1836 af 16/09/2021.

Bekendtgørelser

Erhvervsstyrelsen udsteder løbende bekendtgørelser, som er relevante for den praktiske håndtering af et generationsskifte. Disse omfatter blandt andet ændring af ejerforhold og registrering af selskabsændringer. Bekendtgørelser udstedes med hjemmel i lov og har samme retsvirkning som en lov. De er derfor essentielle for at kunne sikre, at generationsskifteprocessen forløber korrekt.²³

Aftaler

Aftaler udgør en vigtig retskilde i forbindelse med generationsskifter. De dækker enhver form for aftaleretlige forpligtelser mellem parter og kan blandt andet omfatte overdragelsesaftaler, finansieringsaftaler og ægtepagter. Gennem klare og bindende aftaler kan parternes interesser sikres, hvorfor aftaler er særdeles vigtige i enhver generationsskifteplan.²⁴

1.4.2 Anvendelse af empiri og kildekritik

I dette speciale vil der primært blive anvendt sekundær empiri, i form af relevant lovgivning og den dertilhørende litteratur samt afgørelser fra forskellige instanser, herunder retspraksis. Derudover vil artikler, undersøgelser og anden relevant empiri blive inddraget til at understøtte den beskrevne teori og besvare problemformuleringen.²⁵ Der vil være fokus på empiriens oprindelse, da denne kan være udarbejdet med et andet formål og under andre metodevalg. Dette kan skabe usikkerhed om, hvorvidt den er repræsentativ for denne undersøgelse.²⁶

I forhold til kildekritik, vil der blive forholdt sig kritisk til alle anvendte kilder. Kun kilder, der vurderes at være troværdige, relevante og objektive, vil blive inddraget i specialet. Kildekritikken vil tage udgangspunkt i følgende kriterier

1. Validitet: om kilderne formår at undersøge det, de har til hensigt at undersøge
2. Reliabilitet: om resultaterne er konsistente og kan reproduceres
3. Generaliserbarhed: om konklusionen af en undersøgelse kan anvendes generelt i andre situationer

²² Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*. Side 115-117.

²³ Ibid. Side 126-127.

²⁴ Ibid. Side 138-143.

²⁵ Nielsen, René Nesgaard (2018): *Videnskabsteori og projektarbejde for erhvervsøkonomer*. Side 66. 1. udgave. Djøf Forlag.

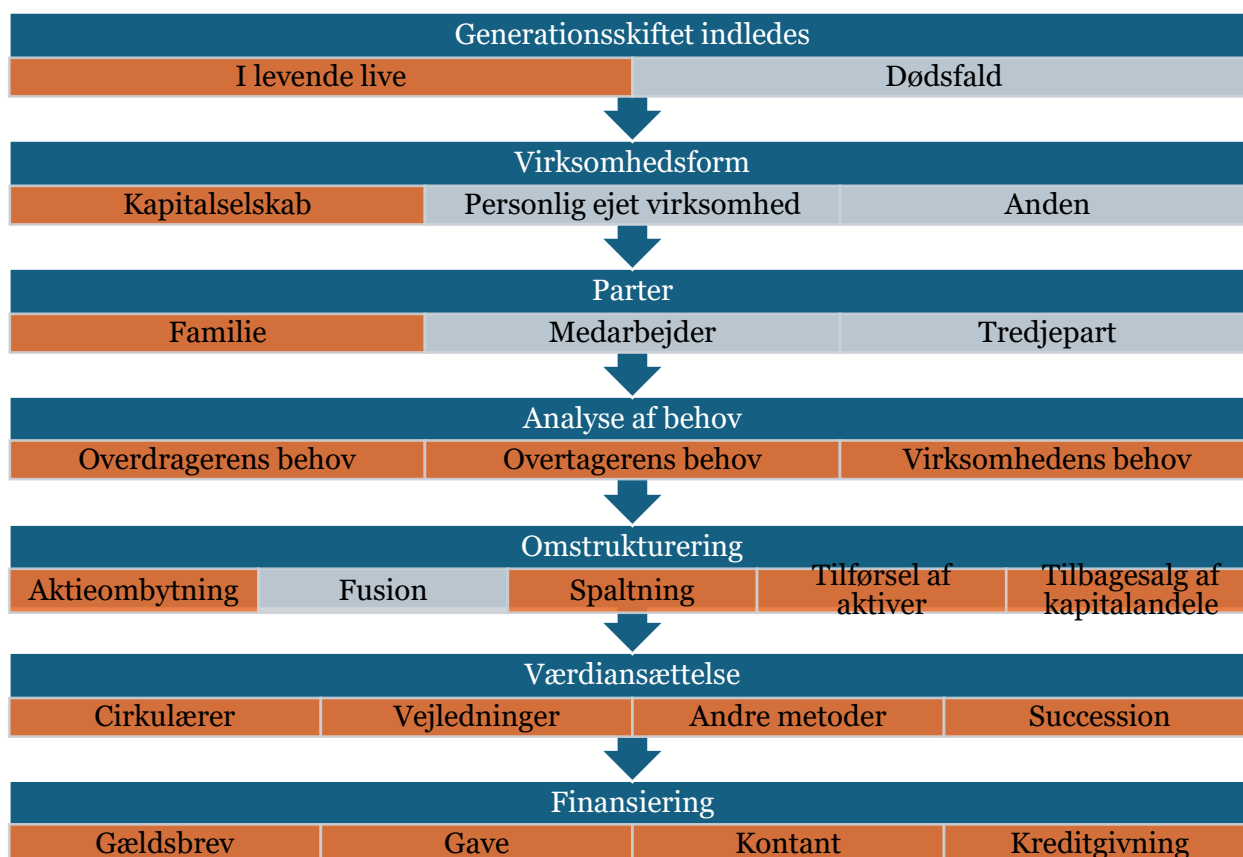
²⁶ Darmer, Per, Jordansen, Birgit, Madsen, Jens A. & Thomsen, Johannes (2010): *Paradigmer i praksis: anvendelse af metoder til studier af organiserings- og ledelsesprocesser*. Side 203-205. 1. udgave. Handelshøjskolens Forlag.

Der vil ligeledes blive taget højde for eventuelle bias, især i forhold til kildeforfatternes formål og ophav.²⁷ I forhold kildernes relevans, vil det blive vurderet om kilderne er opdaterede i forhold til gældende ret.

En praktisk case, med egen tilvirkning, vil blive udarbejdet for at illustrere, hvordan gældende ret kan anvendes i praksis i forbindelse med generationsskifte inden for familien. Casen vil fungere som en konkretisering af den teoretiske gennemgang og bidrage til at teste anvendeligheden af juridiske metoder, modeller og løsninger, analyseret i specialet.

Specialet vil dermed primært basere sig på kvalitativ empiri, som består af deskriptive data, der giver en dybdegående forståelse af problemstillingerne. For at understøtte konklusionerne vil der også blive inddraget kvantitativ empiri i form af statistikker og dataanalyse.²⁸

1.5 Afgrænsning

Figur 1: Simplificeret oversigt over generationsskifteprocessen og afgrænsning heraf. Kilde: Egen tilvirkning ud fra specialet.

²⁷ Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2020): *Kvalitative metoder*. Side 108-109. 3. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

²⁸ Aarhus Universitet: *Kvalitativ og kvantitativ forskning*. Set d. 09-10-2024. <https://metodeguiden.au.dk/kvalitativ-og-kvantitativ-forskning>

Generationsskifteprocessen omfatter en lang række af forhold, hvorfor det er nødvendigt at foretage afgrænsninger for at præcisere specialets fokuspunkter og udeladelser. Figur 1 giver et overblik over generationsskifteprocessen, hvor de emner markeret med orange repræsenterer de specifikke fokusområder, som specialet søger at undersøge.

Specialet vil ikke berøre generationsskifte ved død, herunder dødsboer, da der fokuseres på generationsskifte i levende live. Specialet fokuserer udelukkende på generationsskifte af kapitalselskaber inden for familien, herunder aktieselskaber og anpartsselskaber. Derfor vil særlig lovgivning gældende for andre virksomhedsformer ikke blive undersøgt. Der afgrænses fra generationsskifte af børsnoterede virksomheder, da disse ikke vurderes at høre under familieejede virksomheder. Der afgrænses fra særlige erhverv, herunder eksempelvis landbrug, hvor der gælder særlig lovgivning i forhold til generationsskifte. Specialet vil udelukkende fokusere på generationsskifte af danske selskaber, hvorfor der afgrænses fra udenlandsk lovgivning samt fra koncerner, der inkluderer udenlandske kapitalselskaber.

I forbindelse med casen vil værdiansættelsen udelukkende baseres på cirkulærer, hvormed der afgrænses fra øvrige vejledninger og metoder for værdiansættelse. Denne afgrænsning er foretaget med henblik på specialets omfang. Casen udarbejdes under forudsætningen, at lovforslaget, beskrevet i afsnit 1.1, vedtages, selvom dette ikke er endeligt kendt på udarbejdelsestidspunktet, idet Folketingets behandling og vedtagelse er blevet forsinket.

1.6 Struktur

Nedenstående figur illustrerer specialets struktur og viser, hvordan problemformuleringen søges besvaret.

Figur 2: Oversigt over strukturen i specialet. Kilde: Egen tilvirkning ud fra specialet.

1. *Indledning* består af en kort præsentation af emnet, specialets problemformulering, metodevalget samt dertilhørende afgrænsning.
2. *Planlægning af generationsskifte* beskriver væsentlige elementer, der bør overvejes i forbindelse med planlægningen af et generationsskifte, for at sikre en vellykket og bæredygtig overdragelse.
3. *Udvalgte modeller for generationsskifte* er kapitlet hvor relevante omstruktureringsmodeller gennemgås, med fokus på deres fordele, begrænsninger og anvendelsesmuligheder i praksis.
4. *Værdiansættelse ved generationsskifte* indeholder hvilke metoder, som kan anvendes til værdiansættelse i forbindelse med et generationsskifte.
5. *Finansieringsmuligheder ved generationsskifte* består af en analyse af relevante finansieringsmuligheder, der kan benyttes i forbindelse med generationsskifte inden for familien.
6. *Case om generationsskifte af familieejet virksomhed* indeholder et praktisk eksempel for at sammendrage teori med praksis, og for at belyse anvendeligheden af de teoretiske modeller.
7. *Konklusion* samler op på specialets analyser og diskussioner og danner grundlag for besvarelse af den opstillede problemformulering.

2. Planlægning af generationsskifte

Generationsskifter er ikke ens, hvorfor der skal foretages en konkret vurdering af de specifikke omstændigheder, der gør sig gældende, for hvert enkelt generationsskifte. Det er derfor ikke muligt at udarbejde en udtømmende liste over de overvejelser, som en familie bør gøre sig i forbindelse med en overdragelse mellem generationer. Som tidligere nævnt, er planlægningsfasen afgørende for at kunne gennemføre et successivt og vellykket generationsskifte. Med andre ord er et glidende generationsskifte ofte muligt, hvis planlægningen påbegyndes, mens ejeren fortsat er i live.²⁹

Det ses dog, at nogle virksomhedsejere, på trods af en høj alder, ikke er klar til at gennemføre et generationsskifte. I sådanne tilfælde kan rådgiver spille en vigtig rolle ved at igangsætte de indledende drøftelser, så planlægningsprocessen kan indledes på det mest hensigtsmæssige tidspunkt.³⁰ En tidlig start på processen kan bidrage til en afklaring af familiens fremtid. Herudover kan den næste generation nå at tilegne sig de fornødne kompetencer og overdrageren får mulighed for at opleve sin virksomhed blive videreført af den yngre generation.³¹

Ifølge en spørgeskemaundersøgelse udarbejdet af Steen Hastrup og Andreas Munk Jensen (herefter benævnt spørgeskemaundersøgelsen) fremgår det, at cirka 82% af respondenterne, som hovedaktionær og/eller administrerende direktør, selv har taget initiativet til at igangsætte generationsskiftet, hvorimod det kun har været i cirka 27% af tilfældene at en rådgiver, i form af revisor eller advokat, har taget initiativet. Det skal dog bemærkes, at rådgiver kan have været medvirkende til at modne beslutningstagningen hos virksomhedsejeren.³²

Spørgeskemaundersøgelsen viser også, at størstedelen af respondenterne har anvendt en rådgiver i forbindelse med gennemførelsen af og/eller planlægningen af et generationsskifte.³³ Det fremgår desuden, at emner og problemstillinger, herunder de bløde aspekter, i højere grad drøftes, når en rådgiver har været involveret i planlægningsprocessen.³⁴ Herudover fremgår det af spørgeskemaundersøgelsen, at cirka 75% af respondenterne, der har en skriftlig generationsskifteplan, har modtaget ekstern bistand.³⁵ På baggrund heraf vurderes eksterne rådgivere at have en væsentlig rolle i generationsskifteprocessen. Deres rådgivning kan være afgørende for, at virksomhedsejerne og deres familier forholder sig til relevante problemstillinger i rette tid.

²⁹ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 21-23.

³⁰ Ibid.

³¹ Ejerlederen: *Generationsskifte*. Set d. 19-09-2024.

³² Hastrup, Steen & Jensen, Andreas Munk (2017): *De bløde problemstillinger i generationsskifter – en samtalebog for familieejede virksomheder*. Side 19. 1. udgave. Steen Hastrup og Andreas Munk Jensen.

³³ Ibid. Side 28.

³⁴ Ibid. Side 30-31.

³⁵ Ibid. Side 28.

2.1 Hensyn ved generationsskifte

Selvom der ikke er muligt at udarbejde en fuldstændig liste over alle overvejelser, der bør gøres i forbindelse med et generationsskifte, er der nogle relevante hensyn, som bør tages i betragtning. Disse omfatter, som nævnt i indledningen, familien, virksomheden og generationsskiftebeskatningen, herudover er det relevant at overveje den juridiske struktur. Det er essentielt at få tydeliggjort, hvad der er vigtigt, hvad der kan lade sig gøre samt hvad der kræver tilpasning for at kunne lade sig gøre. Hvert hensyn bør analyseres enkeltvis for at skabe et overblik over, hvornår og hvordan generationsskiftet bedst kan planlægges og gennemføres. Der vil angiveligt være hensyn, som taler både for og imod et generationsskifte, hvorfor disse bør vurderes grundigt.³⁶

Hensyn til familien

I et generationsskifte er det vigtigt, at der tages hensyn til både den ældre og den yngre generation. Overdragerens behov og ønsker bør analyseres nøje, da personen ofte har investeret betydelige ressourcer i virksomhedens etablering og udvikling. Ligeledes skal overtagerens ønsker og behov kortlægges for at sikre en planlægning, der balancerer begge parter interesser og et generationsskifte, som sker i et tempo tilpasset alle involverede parter.³⁷

Parternes økonomiske situation, både på kort- og på langsiget, er en central del af disse overvejelser. Overdrageren skal sikres kapital til en økonomisk stabil fremtid, mens overtageren skal sikres en økonomisk position, der afspejler hans eller hendes indsats og ansvar. Økonomien skal altså tilgodese begge parter, så de kan føle sig trygge ved at indlede og gennemføre et generationsskifte.³⁸

Hensyn til virksomheden

Der vil også være et hensyn at tage til virksomheden, for at sikre, at virksomheden videreføres på en hensigtsmæssig måde, der bevarer dens stabilitet og indkomstgrundlag. En SWOT-analyse kan bidrage til at identificere virksomhedens styrker, svagheder, muligheder og trusler, for herigennem at kunne fastlægge en strategi for den fremtidige udvikling og investering.³⁹

Finansieringsmuligheder og familiens samlede hæftelsesrisiko i forbindelse med overdragelsen bør vurderes tidligt i processen. Inddragelse af kreditgivere, allerede i planlægningsfasen, kan være medvirkende til at sikre, at finansieringen håndteres hensigtsmæssigt, da kreditgiverne alt andet lige har indflydelse herpå.⁴⁰

³⁶ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 23.

³⁷ Ibid. Side 24.

³⁸ Ibid. Side 24-25.

³⁹ Ibid. Side 25.

⁴⁰ Ibid. Side 25-26.

Endvidere er det vigtigt at vurdere, om der er opgaver i virksomheden, der kræver nye kompetencer og ansætte medarbejdere ved behov. Om de rette faglige kompetencer, relevant knowhow, lederevner, overblik med videre er til stede. Om den yngre generation i stand til at opretholde relationer til leverandører, kunder med videre. Vurderingerne skal være med til at danne grundlag for, hvordan generationsskiftet skal forløbe, herunder tempoet og rækkefølgen for overlevering af opgaver fra den ældre til den yngre generation. Også for at få afstemt afviklingskurven, eventuelle fremtidige problemstillinger kan minimeres.⁴¹ Spørgeskemaundersøgelsen viser, at et overvejende flertal af respondenterne lægger vægt på, at den yngre generation skal have en flerårig praktisk erfaring fra virksomheden.⁴² Ligeledes lægger cirka 50% af respondenterne vægt på, at næste generation skal have erfaring fra eksterne virksomheder, både praktisk og ledelsesmæssigt. Det ses heraf, at det er vigtigt for overdrageren, at næste generation er klædt godt på til at drive virksomheden videre.⁴³

Det vurderes, at en grundig analyse af virksomhedens behov bør være en central del af planlægningsfasen, da det vil synliggøre både muligheder og udfordringer. Hvis analysen viser, at den yngre generation mangler nødvendige evner for at kunne drive virksomheden videre, kan det være mere hensigtsmæssigt at fokusere på salgsmodning af virksomheden. I nogle tilfælde kan det også være relevant at foretage et økonomisk generationsskifte i familien, for at et senere salgssprovenu kan fordeles blandt arvinger.⁴⁴

Hensyn til generationsskiftebeskatningen

Generationsskiftebeskatningen er en væsentlig faktor, idet beskatningsregler, beskatningsgrundlaget og markedsforhold ændrer sig over tid. Timing af et generationsskifte kan derfor være afgørende for at minimere beskatningen. I forhold til finansiering af generationsskiftebeskatningen, kan det være afgørende at generationsskiftet er foretaget, når virksomheden har et lavt værdigrundlag, eller at der er gunstige beskatningsregler. Modsat kan et uplanlagt generationsskifte, som ved et dødsfald, have alvorlige konsekvenser for både virksomheden og familiens økonomi, hvis generationsskiftet falder uheldigt, eksempelvis når værdigrundlaget er vilkårligt højt, eller der er ugunstige beskatningsregler.⁴⁵

Generationsskiftebeskatningen bør derfor inddrages som et væsentlig hensyn, når et generationsskifte skal planlægges. Dog bør det ikke overskygge de øvrige hensyn til familien og virksomheden. I nogle tilfælde kan der dog være tale om så betydelige skatte- og afgiftsmæssige besparelser, at det

⁴¹ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 26-27.

⁴² Hastrup, Steen & Jensen, Andreas Munk (2017): *De bløde problemstillinger i generationsskifter – en samtalebog for familieejede virksomheder*. Side 54.

⁴³ Ibid. Side 59.

⁴⁴ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 25-28.

⁴⁵ Ibid. Side 28-29.

kan være velbegrunder at gå på kompromis med de andre hensyn, man skal dog være forsigtig hermed. Det kan være relevant at opstille forskellige scenarier, der tager højde for ændringer i værdiansættelse og beskatningsregler, for herigennem at danne et beslutningsgrundlag for, hvor stort hensyn der skal være til generationsskiftebeskatningen.⁴⁶

Ved et generationsskifte overdrages en virksomheds kapital- og indkomstgrundlag samt den tilhørende beskatning som udgangspunkt sammen med beslutnings- og ledelsesretten. Dette kan dog struktureres anderledes, hvor den virksomhedsbundne formue adskilles fra virksomheden og ejendomsretten fra beslutnings- og ledelsesretten. Dette giver mulighed for, at der kan foretages et økonomisk generationsskifte af ejendomsretten, uden at beslutnings- og ledelsesretten overdrages. Dermed kan generationsskiftet times, når det vurderes mest fordelagtigt for både virksomheden og generationsskiftebeskatningen.⁴⁷

Samtidig kan ejendomsretten til den opsparede kapital og ejendomsretten til den fremtidige indtjening adskilles, så den ældre beholder den opsparede kapital og derigennem sikre sin økonomiske tryghed, samtidig med at den yngre får den fremtidige indtjening. Derved undgås generationsskiftebeskatning af den opsparede kapital. Dette kan især være relevant, hvis værdien af virksomheden anses at være usædvanlig gunstig både historisk set og set i et fremtidsperspektiv.⁴⁸

Strukturerede overvejelser ved generationsskifte

Når de forudgående hensyn er analyseret dybdegående, skal der skabes et overblik over, hvilke hensyn der afgørende for planlægningen af generationsskiftet, og hvordan disse skal prioriteres i den endelige gennemførelse. Herudover skal der udarbejdes realistiske budgetter til vurdering af, om den forventede indtjening er tilstrækkelig til at opfylde de krav og ønsker, som den ældre og yngre har, samtidig med at virksomheden fortsat skal kunne drives og udvikles optimalt. Det er altså nødvendigt at se fremad og ikke tilstrækkeligt kun at kigge bagud. Budgetter er ligeledes relevante i forbindelse med værdiansættelsen af virksomheden, da de giver en indikation af, hvad virksomheden er værd. Selvom vejledende skønsregler som udgangspunkt kan anvendes til fastsættelse af den skattemæssige værdi, bør den faktiske værdi vurderes objektivt. Der kan være tilfælde, hvor den reelle værdi afviger fra den værdi, som beregnes ud fra de vejledende skønsregler. Foregående uddybes i kapitlet om værdiansættelse ved generationsskifte.⁴⁹

Når den ældres økonomiske behov er kortlagt, og økonomiske tryghed er sikret, kan det overvejes, om generationsskiftet skal indeholde en gave til den yngre generation. Det kunne for eksempel være i form af en fordelagtig værdiansættelse eller en konkret pengegave. I den forbindelse bør det

⁴⁶ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 28-29.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid. Side 29-31.

vurderes, om eventuelle søskende skal kompenseres, og i hvilket omfang dette skal ske. Dette vil afhænge af den konkrete situation og kan være en svær vurdering for den ældre at tage, da det kræver en afvejning af hensynet til retfærdighed og anerkendelse af det ansvar og de risici, som overtageren påtager sig. Alternativt kan overdrageren vælge at kompensere gennem et testamente, som løbende kan justeres for at sikre balance og retfærdighed familiemedlemmerne imellem.⁵⁰

2.2 Aftaler ved generationsskifte

Udarbejdelsen af et skriftligt aftalegrundlag er en vigtig del af generationsskifteprocessen. Dette er af hensyn til de involverede parter interesser, men også til sikring den ønskede retstilling overfor omverdenen, herunder kreditorer og offentlige myndigheder. For at minimere risikoen for fremtidige konflikter bør aftalegrundlaget have en passende detaljeringsgrad og inkludere alle væsentlige forhold.⁵¹

Behovet for et skriftligt aftalegrundlag varierer afhængigt af generationsskiftets kompleksitet. Det kan spænde fra en enkel overdragelse af en gave til en mere omfattende aftale, der regulerer trinvis overdragelse, testamentariske dispositioner, arveafkald og hensyntagen til eventuelle søskende.⁵² Klare og præcise aftaler er afgørende, hvorfor standardiserede skabeloner sjældent er tilstrækkelige. De typiske aftaleelementer i forbindelse med et generationsskifte omfatter overdragelsesaftaler, gavebreve, gældsbreve, fælles ejeraftaler samt tilknyttede dokumenter såsom testamenter, arveafkald med videre.⁵³ Disse behandles nærmere i de følgende afsnit.

2.2.1 Overdragelsesaftale

Overdragelsesaftalen udgør fundamentet for generationsskiftet og bør som minimum indeholde følgende:

1. Tidspunkt og opgørelse: aftalen skal fastsætte tidspunktet for overdragelsen samt principperne for en eventuel skæringsopgørelse af virksomhedens indtægter, udgifter, aktiver og forpligtelser. Ansvar for at udarbejde refusionsopgørelse bør også fremgå.⁵⁴
2. Beskrivelse af aktiver: en positiv beskrivelse af de aktiver der overdrages. Eksempelvis en konkret aktiepost, et konkret aktiv såsom en ejendom, varelager, igangværende arbejder. Herudover skal immaterielle aktiver beskrives, herunder goodwill, knowhow, rettigheder til ophav, varemærker med videre. Herved vil det blive afklaret, om der er behov for at der skal

⁵⁰ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 29-31.

⁵¹ Ibid. Side 32-34.

⁵² Ibid.

⁵³ Ibid.

⁵⁴ Ibid. Side 34-37.

ske registreringsmæssige ændringer, og om nogle sikringsakter skal iagttages. Herudover en negativ beskrivelse af de aktiver der ikke overdrages, for at sikre klarhed og enighed.⁵⁵

3. Kontraktforhold og forpligtelser: aftalen bør indeholde stillingtagen til virksomhedens kontraktforhold og forpligtelser, herunder momsreguleringsforpligtelser, lejeaftaler, leasingaftaler, indgåede ordrer, tilbud og køberettigheder med videre. Såfremt samtykke fra medkontrahenter eller kreditorer kræves, bør dette ligeledes fremgå af aftalen.⁵⁶
4. Konkurrenceklausuler: konkurrenceklausuler kan forhindre den yngre eller ældre generation at etablere konkurrerende virksomhed under eller efter generationsskiftet, hvilket beskytter virksomhedens interesser.⁵⁷
5. Skatteforbehold: essentiel at få indarbejdet i overdragelsesaftalen, da den angiver de skattemæssige betingelser for overdragelsen og samtidig giver parterne mulighed for at udtræde af aftalen eller regulere den, såfremt Skat anfægter værdiansættelsen. Det kræver juridisk ekspertise at udarbejde et sådant forbehold, da en grundig analyse af de skattemæssige forhold og beregnede konsekvenser kræves. Samtidig kræver det et overblik over relevante reguleringsmuligheder, såfremt dette bliver relevant. Det kan have afgørende konsekvenser, såfremt der ikke er styr herpå.⁵⁸
6. Fordeling af omkostninger: aftalen bør indeholde stillingtagen til fordelingen af omkostninger, opstået som følge af generationsskiftet, mellem den ældre, yngre og virksomheden.⁵⁹
7. Købesum og finansiering: aftalen skal specificere købesummen, principperne bag dens fastsættelse og hvis en eventuel regulering sker efter endelig opgørelse. Principperne for værdiansættelsen bør fremgå tydeligt af aftalen, så man er bedst muligt stillet, når Skat efterfølgende gennemgår beregningen. Dette gælder særligt aktiver der er værdiansat forskelligt fra den seneste aflagte årsrapport.⁶⁰ Finansieringsmuligheder behandles i kapitel 5, mens skattemæssig succession beskrives nærmere i afsnit 2.3.

2.2.2 Aftale om fælles ejerskab

Såfremt generationsskiftet skal ske successivt, vil der være behov for en aftale, der regulerer parternes fælles ejerskab og den gradvise afvikling heraf. En sådan aftale vil bidrage til at skabe en fælles forståelse for ansvarsfordelingen i driften, og hvordan denne løbende skal overdrages. Alle aspekter bør drøftes grundigt, så aftalen kan udformes efter parternes præferencer. Aftalen bør indeholde følgende:

⁵⁵ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 34-37.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid.

1. Regulering af ansvarsfordeling: det bør fastlægges, hvem der beslutningskompetence, hvornår der må ske udlodning af udbytte, hvordan overskud skal fordeles med videre.⁶¹
2. Opløsning af ejerskab: klare regler for opløsning af det fælles ejerskab, så parterne bliver i samarbejdet af egen vilje og ikke på grund af manglende muligheder for at udtræde. Reglerne for at kunne udtræde af aftalen bør være klare og enkle for at undgå juridiske tvister.⁶²
3. Fælles mål: parterne bør sammen formulere en målsætning for virksomheden, så det sikres, at de har fælles forudsætninger og samtidig minimerer risikoen for fremtidige konflikter.⁶³
4. Generationsskiftets forløb: aftalen bør skitsere forløbet for generationsskiftet, både det planlagte og utilsigtede. Dette for at det er klart, hvornår det endegyldige generationsskifte sker. Herudover hvilke regler for værdiansættelse der gælder, hvis parterne ønsker mulighed for at kunne kræve køb eller salg af ejerandele i virksomheden samt en plan for finansieringen heraf.⁶⁴

2.2.3 Tilknyttede aftaler

Generationsskiftet kan kræve yderligere tilknyttede aftaler, som enten har direkte eller indirekte sammenhæng med overdragelsen, herunder:

1. Ansættelsesaftaler: den ældre kan fortsætte i virksomheden i en periode efter generationsskiftet via en ansættelsesaftale.
2. Udlejning: aftaler om udlejning af bygninger eller driftsmateriel til virksomheden.
3. Testamenter og arveafkald: udarbejdelse eller regulering af testamente, så andre arvinger kan tilgodeses, eller et arveafkald kan gives fra den yngre.
4. Ægtepagt: der kan opstå behov for, at den yngre opretter en ægtepagt eller testamente.
5. Forkøbsret: hvis den yngre eventuelt skal have forkøbsret til en ejendom eller andre specifikke aktiver.⁶⁵

2.3 Successionsprincippet

Hjemlen til at overdrage kapitalandele med skattemæssig succession findes i ABL § 34. Denne bestemmelse gør det muligt at overdrage virksomheder, der drives i selskabsform, inden for familiekredsen, herunder til børn, samlever, søskende, søskendes børn, børnebørn, stedbørn og adoptionsbørn. Som udgangspunkt kan successionsprincippet ikke anvendes ved overdragelse fra børn til forældre. En undtagelse findes dog i ABL § 35 a, hvor successionsprincippet kan anvendes,

⁶¹ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 39-41.

⁶² Ibid.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Ibid. Side 42.

hvis forælderen tidligere har overdraget kapitalandele til barnet, og barnet efterfølgende ikke ønsker eller kan drive virksomheden videre. Det forudsættes dog at følgende betingelser er opfyldt.⁶⁶

1. Overdragelsen til forælderen skal gennemføres senest fem år efter overdragelsen til barnet.
2. Kapitalandelene skal tilbageføres til den ejer, som kapitalandelene blev erhvervet fra.
3. Den oprindelige overdragelse skete med succession.

Ved anvendelse af successionsprincippet overdrages kapitalandelene uden, der sker beskatning hos overdrageren. Overtageren indtræder i overdragerens skattemæssige stilling, hvilket udskyder beskatningen til det tidspunkt, hvor overtageren selv afstår kapitalandelene. Dette kan give en væsentlig likviditetsmæssig lettelse af generationsskiftet. Det skal dog bemærkes, at beskatningen i stedet vil indtræde, med de regler der gør sig gældende på det senere afståelsestidspunkt.⁶⁷

For at anvende successionsprincippet, skal både overdrageren og overtageren være enige herom. Det er særligt overtageren, der bør overveje beslutningen nøje, da den udskudte skat kan være behæftet med en betydelig risiko, som overtageren påtager sig. Beslutningen om at anvende succession behøver ikke at fremgå af overdragelsesaftalen, men skal meddeles til Skat senest i forbindelse med, at overdrageren indgiver sin selvangivelse for det indkomstår, hvori overdragelsen er fundet sted, jævnfør KSL § 33 C, stk. 7. Når først beslutningen er meddelt, er den som udgangspunkt bindende, medmindre værdiansættelsen, lagt til grund for overdragelsen, ændres af Skat i forbindelse med deres gennemgang. Her er det jævnfør KSL § 33 C, stk. 8, muligt at foretage en omgørelse.⁶⁸

Foruden enighed, kræver anvendelse af successionsreglerne, at betingelserne for skattemæssig succession er opfyldt.

1. Selskabet må ikke være en ”pengetank”, begrebet beskrives yderligere i afsnit 2.3.1.⁶⁹
2. Overdragelsen skal omfatte mindst 1% af den nominelle selskabskapital, og det er derfor uagtet, om der overdrages A- eller B-andele og hvilke stemmerettigheder der medfølger.⁷⁰
3. Skat skal underrettes om, at overdragelsen sker med succession. Dog er praksis lempet i henhold til SKM2011.250.SKAT, hvorfor manglende meddelelse ikke automatisk gør overdragelsen skattepligtig. Der bliver i stedet tale om et bevisbyrdemæssigt spørgsmål i forhold til, om det kan dokumenteres, at overdragelsen er sket med succession. Det er overdrageren og overtageren der har bevisbyrden.⁷¹

⁶⁶ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 91-93. 7. udgave, 1. oplag. Djøf Forlag.

⁶⁷ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 321-322.

⁶⁸ Ibid. Side 373-374.

⁶⁹ Ibid. Side 347.

⁷⁰ Ibid. Side 362.

⁷¹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 112.

Foruden de førnævnte betingelser er der en række værnsregler, der begrænser anvendelsen af successionsprincippet.⁷²

1. Kapitalandelen, der på overdragelsestidspunktet er mindre værd end kostprisen, og dermed er tabsgivende, kan ikke overdrages med succession, jævnfør ABL § 34, stk. 4 og KSL § 33 C, stk. 3. Tab skal altså udnyttes af overdrageren og kan ikke overflyttes til overtageren.
2. Erhververen kan ikke udnytte egne eller en eventuel ægtefælles fremførte skattemæssige underskud fra tidligere indkomstår til at nedbringe avancebeskatningen.
3. Begrænsninger i forhold til ejertidsnedslag på hovedaktionærandele.
4. Skærpet emigrationsbeskatning.

Hvis overdragelsen med skattemæssig succession omfatter en gave, kan der beregnes en passivpost til modregning i den gaveafgiftspligtige værdi, i henhold til KSL § 33 D. Der henvises til kapital 5, hvor dette er gennemgået yderligere.

2.3.1 Pengetanksreglen

Pengetanksreglen som er defineret i ABL § 34, fastsætter, at selskaber der er en pengetank, ikke kan anvende successionsprincippet ved generationsskifte. Et selskab betragtes som værende en pengetank, hvis det i overvejende grad består i passiv kapitalanbringelse. Vurderingen heraf baseres på to kriterier, herunder aktivkriteriet og indtægtskriteriet, som begge skal være opfyldt for, at selskabet ikke anses for at være en pengetank.⁷³

Aktivkriteriet

Ifølge aktivkriteriet anses et selskab for at være en pengetank, hvis mere end 50% af selskabets aktiver har karakter af passiv kapitalanbringelse. Opgørelsen foretages på baggrund af et gennemsnit over de seneste tre regnskabsår. Passiv kapitalanbringelse omfatter:⁷⁴

1. Fast ejendom, der ikke anvendes aktivt i driften, herunder landbrugs- eller skovejendomme eller som ikke indgår i en aktiv projektvirksomhed, såsom typehusfirmaer.
2. Kontanter, herunder likvide beholdninger og koncerninterne lån
3. Værdipapirer, såsom aktier og anpartar, obligationer og finansielle kontrakter jævnfør KGL samt andre kapitalandele i selvstændige enheder jævnfør SL § 1.

Ejendomsvirksomheder, der i overvejende grad driver virksomhed med udlejning af fast ejendom, klassificeres som pengetanke og kan derfor ikke anvende successionsprincippet under den nugældende lovgivning. Hvis det i afsnit 1.1 nævnte lovforslag vedtages, vil aktive

⁷² Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 363-65.

⁷³ Ibid. Side 347.

⁷⁴ Ibid. Side 348-354.

udlejningsvirksomheder, under visse betingelser, ikke længere blive betragtet som pengetanke, hvilket åbner muligheden for at succedere ved overdragelse og til nedsat bo- og gaveafgift.⁷⁵

Koncerninterne lån anses som kontanter og tæller derfor som passiv kapitalanbringelse. Loven tillader ikke eliminering af koncerninterne lån, hvorfor det kan være relevant at overveje, om koncerninterne lån skal konverteres til egenkapital, hvis det kan have en afgørende betydning for at man kan få adgang til at succederer.⁷⁶

Kapitalandele betragtes som passiv kapitalanbringelse, medmindre ejerandelen udgør mindst 25%. Her skal posten i stedet elimineres som selvstændige aktiver i successionsopgørelsen. Dette kan føre til overvejelser om at øge ejerandelen, når man ejer mindre end 25%, hvis det kan have en positiv påvirkning på successionsopgørelsen. Omvendt reducerer ejerandele til mindre end 25%, for at undgå negative konsekvenser for opgørelsen.⁷⁷

Indtægtskriteriet

Ifølge indtægtskriteriet betragtes et selskab for at være en pengetank, når mere end 50% af dets indtægter stammer fra passiv kapitalanbringelse, som defineret under aktivkriteriet. Der skal derfor sondres mellem aktive og passive indtægter. Passive indtægter består typisk af renteindtægter, kursgevinster på aktier, obligationer med videre, lejeindtægter fra faste ejendomme klassificeret som passiv kapitalanbringelse i forhold til aktivkriteriet. Omvendt omfatter indtægter fra successionsaktiver aktive indtægter. Indtægterne skal opgøres efter samme principper som selskabets regnskabsmæssige omsætning og tager ikke højde for, om indtægterne er skattepligtige. Koncernintern omsætning elimineres ikke, ligesom det gjaldt for koncerninterne udlån. Såfremt der er indtægter vedrørende moms, skat eller andre afgifter, skal disse ikke medtages i opgørelsen. Der gælder særlige regler i forhold til udbytte fra datterselskabsaktier og koncernintern udlejning. Ved opgørelse af indtægtskriteriet ses der bort fra udbytte fra kapitalandele hvor ejerandelen er mindst 25%, hvorimod udbytte fra ejerandele under 25% anses som passiv indtægt. Der ses ligeledes bort fra koncernintern udlejning af fast ejendom, der indgår i den aktive drift, hvis ejerandelen er mindst 25%.⁷⁸

⁷⁵ Dansk industri: *Regeringens udspil til en ny generationsskifteskat er tæt på et politisk pletskud*. Set d. 18-10-2024. <https://www.danskindustri.dk/danskefamilievirksomheder/regeringens-udspil-til-en-ny-generationsskifteskat-er-tat-pa-et-politisk-pletskud/>

⁷⁶ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 352-353.

⁷⁷ Ibid. Side 353-354.

⁷⁸ Ibid. Side 360-361.

3. Udvalgte modeller for generationsskifte

Dette kapitel omhandler udvalgte generationsskiftemodeller. Aktieombytning er omfattet af reglerne i ABL § 36. Spaltning er reguleret efter bestemmelserne i FUL §§ 15 a-b. Tilførsel af aktiver er underlagt reglerne i FUL §§ 15 c-d. Fælles for regelsættene er, at de alle giver mulighed for at anvende successionsprincippet, hvormed beskatningen ikke udløses ved overdragelsen. I stedet udskydes beskatningen til et senere tidspunkt, når der sker afståelse. Ved anvendelse af disse omstruktureringsmodeller bringes desuden en række andre skatteretlige bestemmelser i spil, da der er et tæt sammenspil mellem forskellige regler og love.⁷⁹

3.1 Aktieombytning

Aktieombytning anvendes ofte som model ved generationsskifter. Her sker en overdragelse af kontrollen over et selskab, uden at der sker en egentlig sammensmeltning med det overtagne selskab, som ved en fusion.⁸⁰ Ved gennemførsel af en aktieombytning overfører ejeren sine kapitalandele i et selskab til et holdingselskab og modtager i stedet kapitalandele i holdingselskabet med en værdi svarende til de overførte kapitalandele. Holdingselskabet kan enten være nystiftet eller eksisterende. Dermed opstår en holdingstruktur, hvor holdingselskabet ejer kapitalandelene i datterselskabet. Strukturen gør det muligt at udlodde overskydende likviditet fra datterselskabet til holdingselskabet, hvilket reducerer balancen i datterselskabet og gør det mindre omkostningstungt for en ny ejer at købe sig ind. Samtidig opnår man kreditorbeskyttelse, da det udloddede overskud tilgår holdingselskabet. Dermed beskyttes overskuddet mod eventuelle krav fra datterselskabets kreditorer, hvorfor driftsrisikoen falder.⁸¹

Som udgangspunkt medfører aktieombytning beskatning hos kapitalejeren i henhold til aktieavancebeskatningslovens bestemmelser. Holdingselskabet har dog mulighed for at sælge sine kapitalandele skattefrit, såfremt det ejer mindst 10% af de samlede kapitalandele i datterselskabet. ABL § 36 giver mulighed for at gennemføre aktieombytningen, så beskatningen først udløses på afståelsestidspunktet i stedet for ombytningstidspunktet. Skattefri aktieombytning kan foretages med tilladelse og uden tilladelse.⁸² Uanset om den skattefrie aktieombytning gennemføres med eller uden tilladelse, skal følgende betingelser opfyldes.

⁷⁹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 208-209.

⁸⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.1 Introduktion til skattefri aktieombytning.

⁸¹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 219.

⁸² Ibid. Side 220-221.

1. Krav om stemmeflertal

I henhold til ABL § 36, stk. 2 skal holdingselskabet opnå stemmeflertal i det erhvervede selskab, både formelt og reelt. Betingelsen vil derfor ikke være opfyldt, hvis en eventuel ejeraftale, forretningsorden eller lignende medfører at majoriteten mistes på trods af, at holdingselskabet formelt set har majoriteten. I henhold til Rådets direktiv 2005/19/EF, vil der også være tale om aktieombytning, hvis det erhvervende selskab, allerede har stemmeflertal og blot erhverver en yderligere andel af selskabet. Stemmeflertallet skal være til stede på ombytningstidspunktet. Ifølge praksis anses betingelsen for opfyldt, selvom der foretages en kapitalforhøjelse i forlængelse af aktieombytningen. Denne praksis fremkommer af SKM2008.182.SR og SKM2009.646.SR. Der må dog ikke være forsøg på omgåelse, for eksempel gennem et umiddelbart tilbagesalg.⁸³

2. Ejerandele der kan indgå

Som udgangspunkt kan alt omfattes af ABL § 1, ombyttes skattefrit. Ligeledes kan tegningsretter indgå i en skattefri aktieombytning. Køberetter kan derimod ikke indgå, hvorfor disse vil blive afståelsesbeskattet, da køberetterne skattemæssigt vil blive anset for afstået i datterselskabet og erhvervet af moderselskabet med en ny anskaffelsessum. Konvertible obligationer er heller ikke omfattet af ABL, og kan derfor heller ikke indgå, medmindre de konverteres til aktier. Som udgangspunkt repræsenterer de kapitalandele der ombyttes en værdi, jævnfør ABL § 36. Hvis kapitalandelene er værdiløse, kan der ikke foretages skattefri aktieombytning. Det afgørende er om egenkapitalen er negativ på ansøgningstidspunktet. Såfremt det vurderes, at datterselskabet har værdier, der ikke kan læses ud af den seneste aflagte årsrapport og de efterfølgende periodeopgørelser, skal ansøger kunne dokumentere dette, for at der kan ansøges om skattefri aktieombytning.⁸⁴

3. Kan ikke gennemføres med tilbagevirkende kraft

I modsætning til reglerne for skattefrie spaltninger og tilførsel af aktiver kan aktieombytning ikke gennemføres med tilbagevirkende kraft, jævnfør ABL § 36, stk. 4. Et selskabs kapitalandele vil dermed anses for ombyttet på aftaledatoen. Alligevel kan der foretages skattefri aktieombytning med tilbagevirkende kraft, når der er tale om etablering af koncerninterne forbindelser.⁸⁵

4. Vederlag for ombyttede aktier

Vederlaget for de ombyttede kapitalandele består primært af ejerandele i det erhvervende selskab sammen med en eventuel kontant udligningssum. Kontante udligningssummer omfatter ethvert

⁸³ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.3.1 *Krav om stemmeflertal*.

⁸⁴ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.3.2 *Værdipapirer der kan ombyttes*.

⁸⁵ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.3.3 *Ikke tilbagevirkende kraft*.

vederlag, som ikke er kapitalandele i det erhvervende selskab. Der er som udgangspunkt ingen begrænsning i forhold til størrelsen på det kontante vederlag. Dog må der ikke ske en forskydning i rettigheder og formueforhold mellem de kapitalejere der deltager i ombytningen. Kontante udligningssummer beskattes som udbytte jævnfør FUL § 9 og ABL § 36, stk. 1. Dette forudsat at kapital-ejeren efter omstruktureringen ejer kapitalandele i et af de indskydende eller modtagende selskaber, eller selskaber der er koncernforbundne med disse.^{86 87} Modsat beskattes vederlaget efter ABL § 12, når kapitalejeren ikke kommer til at eje kapitalandele i de nævnte selskaber.⁸⁸

5. Frister for gennemførsel

Skattefrie aktieombytninger skal som udgangspunkt være gennemført inden seks måneder regnet fra første ombytningsdag, hvilket fremgår af ABL § 36, stk. 4. Told- og skatteforvaltningen har dog kompetencen til at imødekomme eventuelle ansøgninger om fristforlængelse.⁸⁹ Overskrides fristen, anses aktieombytningen som skattepligtig, medmindre betingelser jævnfør ABL § 36, stk. 6 er opfyldt. Der gælder ligeledes selskabsretlige frister, herunder krav om anmeldelse til Erhvervsstyrelsen inden to uger efter beslutning om stiftelse af et selskab eller senest to uger efter fristen for indbetalingen af selskabskapitalen er udløbet eller indbetalingen er sket ved beslutning om kapitalforhøjelse.⁹⁰

Aktieombytning med tilladelse

Ved aktieombytning med tilladelse gælder særlige betingelser, også kaldet subjektive betingelser. Tilladelsen til aktieombytningen gives af Skattestyrelsen, der vurderer alle ansøgninger individuelt. Skattestyrelsen kan give afslag eller fastsætte særlige vilkår for tilladelsen. Afslag eller vilkår kan påklages til Landsskatteretten, jævnfør SFL § 11, stk. 1, nr. 1.⁹¹ Tilladelse til skattefri aktieombytning gives i henhold til ABL §§ 36, stk. 1-3. Vilkårene gennemgås nedenfor.

1. Forretningsmæssig begrundelse

Ifølge aktieavancebeskatningslovens bestemmelser, skal en aktieombytning være båret af forsvarlige forretningsmæssige begrundelser. Skat undersøger derfor motivet for, at der ønskes gennemførsel af en skattefri aktieombytning.⁹² Af ansøgningen bør derfor fremgå en grundig beskrivelse af den forretningsmæssige baggrund for aktieombytningen og formålet hermed. Skat foretager ikke udelukkende deres vurdering ud fra beskrivelsen i ansøgningen, men ser også på de faktiske

⁸⁶ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.8 *Virkninger af en skattefri aktieombytning*.

⁸⁷ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 236-237.

⁸⁸ Ibid. Side 266.

⁸⁹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.5 *Frister for at gennemføre aktieombytning*.

⁹⁰ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 237-238.

⁹¹ Ibid. Side 238-239.

⁹² Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.4 *Subjektive betingelser for en skattefri aktieombytning*.

forhold, der gør sig gældende. Hovedformålene må ikke tage afsæt i et ønske om skatteunddragelse eller skatteundgåelse. Det er Skat der har bevisbyrden, hvis dette er tilfældet.⁹³

Generationsskifte anses som udgangspunkt for at være en forretningsmæssig begrundelse i henhold til FUL. Der skal dog foretages en konkret vurdering heraf, for at sikre at generationsskiftet sker med henblik på at virksomheden videreføres og ikke kun for at tilgodese den nuværende kaptalejer. Det skal derfor beskrives, hvorfor omstruktureringsmetoden vurderes nødvendig som et led i generationsskiftet.⁹⁴

Risikoafgrænsning er ofte et bagvedliggende motiv, når der ansøges om tilladelse til at gennemføre en skattefri aktieombytning. Dette for at kunne udlodde overskudslikviditet, herunder frie reserver på egenkapitalen, til holdingselskabet i det omfang, det vurderes forsvarligt i henhold til SLL § 179 stk. 2. Ved at overføre likviditeten til holdingselskabet adskilles denne fra driftsrisikoen i datterselskabet, hvormed der opstår en risikoafgrænsning. Det er dog ikke entydigt fastslået, om risikoafgrænsning alene kan udgøre en tilstrækkelig forretningsmæssig begrundelse, da der ikke foreligger afgørelser, hvor dette motiv har været det eneste grundlag for ansøgningen.⁹⁵

Som udgangspunkt anses omstruktureringer inden for koncerner som forretningsmæssigt begrundet, forudsat at formålet ikke er skatteundgåelse eller skatteunddragelse. Dette var imidlertid ikke tilfældet i afgørelsen SKM2002.428.LSR, da omstruktureringen blev anset som værende motiveret af skatteundgåelse og derfor ikke opfyldte kravene for skattefrihed.⁹⁶

2. Anmeldelsesvilkår

Der gælder ikke et egentlig anmeldelseskrav for gennemførsel af skattefrie aktieombytninger, medmindre der er fastsat krav herom i forbindelse med tilladelsen. Skat fastsætter som udgangspunkt et anmeldelsesvilkår for en periode på tre år fra ombytningstidspunktet. I perioden skal alle væsentlige ændrede forhold anmeldes til Skat. Ved viljebestemte begivenheder skal anmeldelsen ske senest tre måneder før ændringen forventes at indtræde, mens uforudsigelige begivenheder skal anmeldes inden en måned efter, at man er blevet bekendt med dem.⁹⁷

Ændrede forhold kontrolleres af Skat for at sikre, at begivenhederne er i overensstemmelse med den oprindelige tilladelse. Samtidig sikres at den skattefrie aktieombytning ikke blot har været et redskab til skatteundgåelse. Skat har altså mulighed for at tilbagekalde tilladelsen. Vilkåret skal være med til at sikre, at der ikke sker viljebestemte afståelser af kapitalandelene eller væsentlige

⁹³ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 239-242.

⁹⁴ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: *C.D.6.3.4 Subjektive betingelser for en skattefri aktieombytning*.

⁹⁵ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 245-248.

⁹⁶ Ibid. Side 248-249.

⁹⁷ Ibid. Side 237-239.

aktiviteter i selskabet i den treårige periode. Ved uforudsigelige begivenheder såsom sygdom eller død, vil frasalg være en mulighed, uden tilbagekaldelse af tilladelsen. Foruden de førnævnte forhold, anses forhold som tilbagesalg af kapitalandele i holdingselskabet, ændringer i kapitalforhold, ændring af aktieklasser, udstedelse af medarbejderaktier, nye omstruktureringstiltag, konkurser med videre ligeledes for væsentlige ændrede forhold der skal anmeldes til skat. Listen er altså ikke udtømmende.^{98 99}

3. Frister for gennemførelse

Der gælder en administrativ seks måneders frist ved skattefrie aktieombytninger med tilladelse. Derfor skal ombytningen være sket senest seks måneder efter afgørelsesdatoen hos Skat. Dette skyldes, at forholdene lagt til grund for tilladelsen kan nå at ændre sig meget på seks måneder. Fristen er relevant, idet betingelserne for skattefri aktieombytning, som tidligere beskrevet, skal være opfyldt på ombytningstidspunktet.¹⁰⁰

4. Ombytning til handelsværdi

Bestemmelserne i aktieavancebeskatningsloven, der regulerer skattefri aktieombytning med tilladelse, indeholder ikke nogen krav til fastsættelse af værdien af kapitalandelene i det erhvervende selskab. Derfor er en vurderingsberetning udarbejdet af en uvildig vurderingsmand nødvendig, i medfør af SLL §§ 36 ff., da ombytningen skal ske til handelsværdi. Såfremt flere kapitalejere deltager i en aktieombytning, er Skat særligt opmærksomme på, at der ikke sker en forskydning i retigheder og formueforhold mellem kapitalejerne.¹⁰¹

Aktieombytning uden tilladelse

Skattefri aktieombytning uden tilladelse reguleres af ABL §§ 36, stk. 6 og 7. Denne metode indebærer objektive betingelser, der ved opfyldelse giver ret til at lave en skattefri aktieombytning. Vilkår ved aktieombytning uden tilladelse gennemgås nedenfor.

1. Ejertid på mindst tre år

Kapitalandelene må ikke afstås inden for tre år fra ombytningstidspunktet, da det primære formål ved aktieombytningen vil blive anset for at være skatteudskydelse eller skatteundgåelse. Ved manglende overholdelse af betingelsen, vil aktieombytningen blive skattepligtig. Dette er uagtet om afståelsen sker som led i viljestemte eller uforudsigelige begivenheder. Afståelse omfatter flere forhold, herunder salg, ombytning, konkurs, likvidation, kapitalnedsættelse sammen med visse

⁹⁸ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 253-262.

⁹⁹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.6 *Anmeldelse af ændrede vilkår – bortfald af tilladelse*.

¹⁰⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.5 *Frister for at gennemføre aktieombytning*.

¹⁰¹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 237.

vedtægtsændringer.¹⁰² En eventuel afståelse skal anmeldes til Skat senest en måned efter afståelsen, jævnfør ABL § 36, stk. 7.

2. Oplysningspligt

Selvom der ikke gælder et egentlig anmeldelseskrav i forbindelse med gennemførelse af skattefrie aktieombytninger, skal det erhvervende selskab give Told- og skatteforvaltningen oplysning om, at det har deltaget i en aktieombytning efter de objektive regler jævnfør ABL § 36, stk. 7. Dette skal gøres senest samtidig med oplysninger afgives til Skat efter SKL § 2, for det indkomstår hvori aktieombytningen er foretaget.¹⁰³

3. Ombytning til handelsværdi

Ved skattefri aktieombytning uden tilladelse er det en betingelse jævnfør aktieavancebeskatningslovens bestemmelser, at ombytningen sker til handelsværdi. Dette indebærer, at værdien af henholdsvis vederlagskapitalandelene sammen med en eventuelle kontante udligningssummer, skal svare til handelsværdien af de ombyttede kapitalandele.¹⁰⁴ Dette er i modsætning til aktieombytning med tilladelse, hvor der ikke er en lignende henvisning i bestemmelserne, som førnævnt.

Skattemæssige konsekvenser ved gennemførelse af en skattefri aktieombytning

En skattefri aktieombytning medfører udskydelse af den beskatning, der ellers ville være udløst ved realisering af en gevinst på ombyttede kapitalandele. Beskatningen udløses i stedet på tidspunktet, hvor kapitalandelene, modtaget i bytte, afstås uden succession.¹⁰⁵

Selskaber, der er omfattet af ABL § 8 og dermed kan afstå kapitalandele skattefrit, har som udgangspunkt ingen incitament på baggrund heraf, til at gennemføre en skattefri aktieombytning. For selskaber, som er skattepligtige i henhold til ABL § 9, giver reglerne i ABL § 36 mulighed for at udskyde skatten til et senere tidspunkt. Det samme gælder for personer.¹⁰⁶

Kapitalandele, som det erhvervende selskab modtager i det erhvervede selskab, omfattes ikke af succession. Disse kapitalandele anses derfor for erhvervet til anskaffelsessummen på ombytnings-tidspunktet.¹⁰⁷

¹⁰² Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 269-271.

¹⁰³ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.4.2 Oplysnings-skema og oplysningspligt i forbindelse med aktieombytning.

¹⁰⁴ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.4.1 Betingelser for skattefri aktieombytning uden tilladelse.

¹⁰⁵ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.8 Virkninger af en skattefri aktieombytning.

¹⁰⁶ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 265.

¹⁰⁷ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.3.8 Virkninger af en skattefri aktieombytning.

Subjektive versus objektive betingelser ved skattefri aktieombytning

Som beskrevet, skal man ved gennemførsel af en skattefri aktieombytning vælge mellem det subjektive regelsæt (med tilladelse) og det objektive regelsæt (uden tilladelse). Valget bør afhænge af kompleksiteten i omstruktureringen samt behovet for fleksibilitet ved senere ændringer.

Formålet med det objektive regelsæt er, at man ved opfyldelse af betingelserne har krav på at kunne gennemføre en skattefri aktieombytning. Dog sker det i praksis ofte, at der anmodes om bindende ligningsvar i forbindelse med anvendelse af det objektive regelsæt, så man ikke risikerer at aktieombytningen bliver skattepligtig. Fordelen ved det objektive regelsæt er, at man kan gennemføre en skattefri aktieombytning uagtet om der foreligger en forretningsmæssig begrundelse i henhold til Skats praksis. Herudover er modellen særlig egnet, når der er tale om ukomplicerede omstruktureringer.¹⁰⁸

Fordelen ved at anvende det subjektive regelsæt er, at det i flere tilfælde er muligt at opretholde den gennemførte skattefrie aktieombytning på trods af efterfølgende tilsigtede som utilsigtede begivenheder, såfremt Skat giver tilladelse hertil. Herunder eksempelvis afståelse ved sygdom eller død. Det er muligt at søge om tilladelse til at anvende det subjektive regelsæt, efter at en skattefri aktieombytning er gennemført efter det objektive regelsæt. Der vil dog være et skærpet krav til, at der foreligger en forretningsmæssig begrundelse.¹⁰⁹

3.2 Spaltning

Spaltning er blevet en af de mest anvendte modeller ved generationsskifte, da den giver mulighed for at opdele et selskab i flere selvstændige enheder. Disse enheder kan efterfølgende generationskiftes til forskellige arvinger som led i et generationsskifte.¹¹⁰ Ved spaltning overføres en del af eller samtlige aktiver og passiver i et selskab til ét eller flere eksisterende eller nystiftede selskaber. Som vederlag udstedes der kapitalandele til kapitalejerne i det indskydende selskab sammen med en eventuel kontant udligningssum, jævnfør FUL § 15 a, stk. 2. Dermed sker der en horisontal opsplitning af selskabet. En spaltning kan gennemføres som ophørsspaltning eller grenspaltning.¹¹¹

Ophørsspaltning: Det indskydende selskab opløses i forbindelse med spaltningen, og dets aktiver og passiver udspaltes til to eller flere modtagende selskaber.¹¹²

¹⁰⁸ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 277-279.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Ibid. Side 354.

¹¹¹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.1 Introduktion til skattefri spaltning med tilladelse.

¹¹² Ibid.

Grenspaltning: Det indskydende selskab fortsætter sin eksistens, mens en del af dets aktiver og passiver overføres til ét eller flere modtagende selskaber.¹¹³

Selskaber der er omfattet af selskabsdefinitionen, i fusionsdirektivet 2009/133EF artikel 3, kan som udgangspunkt gennemføre en skattefri spaltning, så længe der ikke er tale om en transparent enhed.¹¹⁴ En skattefri spaltning kan, i henhold til FUL § 15 a, stk. 1, gennemføres med forudgående tilladelse fra Skat, eller uden tilladelse fra Skat. Følgende betingelser gør sig gældende, uanset hvilket regelsæt man vælger.

1. Grenkrav ved grenspaltning

Ved grenspaltning er det en betingelse, at de aktiver og passiver der udspaltes, hver især udgør en selvstændig gren af virksomheden. Dette betyder, at der skal være tale om en materielt identificerbar og selvstændig enhed i selskabet.¹¹⁵ Denne betingelse gælder ikke ved ophørsspaltning, da der ikke stilles krav til karakteren af de aktiver og passiver der udspaltes. Ophørsspaltning giver derfor større fleksibilitet, da overførslen kan ske i henhold til kapitalejernes ønsker. Dette er årsagen til, at ophørsspaltning oftest foretrækkes i praksis.¹¹⁶

2. Krav til vederlag

Jævnfør FUL § 15 a, stk. 2, 1. pkt., skal kapitalejerne vederlæggelsen i samme forhold som deres hidtidige ejerandele i det indskydende selskab. Kapitalejerne skal altså vederlægges med kapitalandele i det eller de modtagende selskaber og eller en eventuel kontant udligningssum. Der kan således ikke overføres værdier mellem kapitalejerne, hvilket sikrer, at der ikke sker forskydninger imellem kapitalejerne, herudover at der sker korrekt værdiansættelse af de aktiver og passiver der fordeles. Hvis der er flere kapitalejere, i det indskydende selskab, kan de selv beslutte, om alle nuværende kapitalejere også skal være kapitalejere i det eller de modtagende selskaber.¹¹⁷ Kapitalandele som vederlag kan enten bestå i nyudstedte kapitalandele eller kapitalandele fra det modtagende selskabs beholdning af egne kapitalandele. Der skal ydes et egentlig vederlag, hvorfor det ikke er tilstrækkeligt, at værdien af kapitalejernes eksisterende ejerandele i selskabet stiger som følge af spaltningen.¹¹⁸

3. Krav til spaltningsdato

I henhold til FUL § 5 skal spaltningsdatoen som udgangspunkt være sammenfaldene med åbningsdatoen for regnskabsåret i det eller de modtagende selskaber, når spaltningen sker til et

¹¹³ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.1 Introduktion til skattefri spaltning med tilladelse.

¹¹⁴ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 357.

¹¹⁵ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.3 Objektive betingelser for skattefri spaltning.

¹¹⁶ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 359.

¹¹⁷ Ibid. Side 362-364.

¹¹⁸ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 584.

eksisterende selskab. Ved spaltning til et nystiftet selskab, er spaltningsdatoen det modtagende selskabs åbningsstatus.¹¹⁹

Hvis spaltningen indebærer ændringer i koncernforbindelser, herunder ophør eller etablering af sambeskatningskredse, gælder reglerne i FUL § 5, stk. 3. I disse tilfælde er den skattemæssige spaltningsdato det tidspunkt, hvor koncernforbindelsen ophører eller etableres for de involverede selskaber. Dette kan føre til, at spaltningsdatoen varierer mellem de deltagende selskaber. Såfremt der ved spaltningen stiftes et nyt selskab, og dette ikke modtager aktiver og passiver fra selskaber udenfor koncernen, kan koncernetableringen anses at have retsvirkning fra indkomstårets begyndelse. Fastlæggelse af den korrekte spaltningsdato kan være kompliceret i praksis, hvorfor det kan være hensigtsmæssigt at søge det afklaret ved et bindende ligningssvar fra Skattestyrelsen.¹²⁰

4. Frister for gennemførelse

FUL § 15 b, stk. 2 henviser til reglerne i § 6, stk. 3, hvorfor Skat skal modtage dokumenterne jævnfør FUL §§ 6 stk. 1 og 2, inden en måned efter at det er vedtaget, at en spaltning vil blive gennemført.¹²¹ FUL § 6 stk. 2 giver Skat bemyndigelse til at fastsætte bestemmelser om, hvilke oplysninger der skal indsendes. Dette har Skat udnyttet ved at lave BEK nr. 1003 af 6. september 2014. § 1 i bekendtgørelsen angives, at følgende oplysninger skal indsendes: hvilken type skattefri omstrukturering er gennemført, den skattemæssige virkningsdato og vedtagelsesdato for den skattefri omstrukturering, hvilke selskaber der er henholdsvis indskydende og modtagende, hvilke sambeskattede datterselskaber der overgår i forbindelse med den skattefri omstrukturering, om struktureringen er foregået inden for eller uden for sambeskatningskredsen samt, hvis Skat anmoder om det, størrelsen af bestemte modtagne underskud.¹²²

Spaltning med tilladelse

I henhold til regelsættet i FUL § 15 a, stk. 1, 2. og 3. pkt., er det muligt at gennemføre en skattefri spaltning efter forudgående tilladelse fra Skattestyrelsen. Nedenfor beskrives de subjektive betingelser, der skal opfyldes for at opnå tilladelse til en skattefri spaltning.

1. Forretningsmæssig begrundelse

Ligesom ved skattefri aktieombytning er det en grundlæggende betingelse, at der foreligger en forretningsmæssig begrundelse for spaltningen. Denne betingelse har til formål at forhindre, at spaltningen gennemføres med henblik på skatteundgåelse eller skatteunddragelse.¹²³ For en mere detaljeret beskrivelse af, hvornår der er tale om en forretningsmæssig begrundelse, henvises til

¹¹⁹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 362.

¹²⁰ Ibid. Side 363-364.

¹²¹ Ibid. Side 365.

¹²² Ibid. Side 297-298.

¹²³ Ibid. Side 365.

afsnit 3.1. Herudover gennemgås der nedenfor nogle særlige situationer, hvor en spaltning kan anses som forretningsmæssigt begrundet.

Generationsskifte som begrundelse. Ved planlægning af generationsskifter vurderes spaltning at være en særligt relevant omstruktureringsmodel. I praksis anses generationsskifte ofte som en forretningsmæssig begrundelse. Det fremgår dog af praksis, at visse betingelser skal være opfyldt, for at et generationsskifte kan godkendes som en gyldig begrundelse. Se hertil SKM2004.73.TSS, hvor det vurderedes, at spaltningen kunne foretages med generationsskifte som forretningsmæssig begrundelse. Dog tilbagesolgte den ene kapitlejer de nystiftede kapitalandele til det udstedende selskab kort tid efter spaltningen, hvilket blev betragtet som skatteundgåelse. På baggrund af dette blev spaltningen i stedet skattepligtig.¹²⁴

Uenighed mellem kapitalejere som begrundelse. Uenighed mellem kapitalejere om selskabets videreførelse kan også udgøre en forretningsmæssig begrundelse for en skattefri spaltning. Dog kræves det, at uenigheden er veldokumenteret og reelt påvirker driften. Et eksempel herpå er SKM.2005.429.TSS, hvor uenighed blev anset som en forretningsmæssig begrundelse, idet den var veldokumenteret gennem advokatforhandlinger og andre relevante kilder.¹²⁵

Skilsmisse som begrundelse. Ligeledes kan en skilsmisse udgøre en forretningsmæssig begrundelse for at gennemføre en skattefri spaltning, såfremt den ikke har til hensigt at undgå beskatning. Det er vigtigt, at spaltningen er nødvendig for at kunne opdele ejerskabet og selskabsdriften mellem de tidligere ægtefæller.¹²⁶

2. Anmeldelsesvilkår

Skattestyrelsen kan, som ved skattefri aktieombytning, knytte et anmeldelsesvilkår til tilladelsen. Dette vilkår indebærer, at væsentlige ændringer i forholdene efter spaltningen skal anmeldes inden for en fastsat tidsfrist. Såfremt der ikke sker anmeldelse, eller at anmeldelser ikke sker rettidigt, kan tilladelsen til spaltningen tilbagekaldes.¹²⁷ Der henvises til afsnit 3.1 for en nærmere gennemgang af vilkårene og de potentielle konsekvenser ved manglende anmeldelse.

Spaltning uden tilladelse

Følgende objektive betingelser sammen med de generelle betingelser giver ved opfyldelse ret til at gennemføre skattefri spaltning, såfremt man ikke er omfattet af de fire undtagelser hertil.

¹²⁴ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 366.

¹²⁵ Ibid. Side 371.

¹²⁶ Ibid. Side 375-376.

¹²⁷ Ibid. Side 379.

1. Ejertid på mindst tre år

Når et selskab efter en spaltning ejer mindst 10% af kapitalandelene i et af de deltagende selskaber, må disse ikke afstås i en periode på tre år efter vedtagelsen af spaltningen. Denne betingelse er fastsat i FUL § 15 a, stk. 1, 5. pkt. Dette svarer til ejertidskravet der gælder ved skattefri aktieombytning uden tilladelse. Ejertidskravet gælder altså ikke personlige kapitalejere, de beskattes i stedet efter aktieavancebeskatningslovens regler.¹²⁸

I henhold til FUL § 15 a, stk. 1, 6. pkt. er det muligt at foretage efterfølgende skattefrie omstruktureringer i den treårige periode, uden det anses som en afståelse. Det betinges dog af, at vederlaget alene består af kapitalandele. Følgende skattefrie omstrukturingsmetoder er mulige i den efterfølgende periode:¹²⁹

- Skattefri aktieombytning, hvor selskabsdeltageren ombytter kapitalandelene i et deltagende selskab med kapitalandele i et mellemliggende holdingselskab.
- Skattefri spaltning af selskabsdeltageren, hvor kapitalandelene i et af de deltagende selskaber i den forudgående spaltning, overdrages til et eller flere af de modtagende selskaber.
- Skattefri spaltning af et selskab der har deltaget i den forudgående spaltning.
- Skattefri fusion hvor selskabsdeltageren eller et af de deltagende selskaber indgår.
- Det er også muligt at gennemføre en skattefri lodret fusion.

Såfremt ejertidskravet, fra den skattefri spaltning uden tilladelse, har en restløbetid, vil den, i henhold til FUL § 15 a, stk. 1, 7. pkt., blive videreført til selskabsdeltageren i det eller de deltagende selskaber ved nye skattefrie omstruktureringer. Den overførte restløbetid tillægges dermed det nye ejertidskrav. Formålet med dette er at forhindre omgåelse af ejertidskravet ved gennemførelse af flere skattefrie omstruktureringer i forlængelse af hinanden.¹³⁰

Afstås kapitalandelene, uden at det er som led i en skattefri omstrukturering, bliver spaltningen skattepligtig. Dog kan Skattestyrelsen give tilladelse til en skattefri spaltning, hvis det kan sandsynliggøres, at spaltningen og den efterfølgende afståelse er forretningsmæssigt begrundet. Dette gælder ligeledes for skattefri aktieombytning og skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse.¹³¹

2. Oplysningspligt

Af kontrolhensyn skal det modtagende selskab oplyse, at det har deltaget i en skattefri spaltning uden tilladelse. Dette fremgår af FUL § 15 a, stk. 8, 1. pkt. Oplysningen skal gives senest samtidig

¹²⁸ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.2.1 Hovedregler vedrørende spaltning.

¹²⁹ Ibid.

¹³⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.2.1 Hovedregler vedrørende spaltning.

¹³¹ Ibid.

med indberetningen af selskabets oplysningsskema for det indkomstår, hvor spaltningen er gennemført.¹³²

3. Spaltning til handelsværdi

Ifølge FUL § 15 a, stk. 2, 2. pkt. skal en spaltning ske til handelsværdi. Vederlaget i form af kapitalandele og en eventuel kontant udligningssum skal altså svare til handelsværdien af de udspaltede aktiver og passiver på spaltningsdatoen.¹³³

4. Forholdet mellem aktiver og passiver

Forholdet mellem aktiver og forpligtelser, der udspaltes til det modtagende selskab, skal afspejle forholdet mellem aktiver og passiver i det indskydende selskab. Denne betingelse fremgår af FUL § 15 a, stk. 2, 3. pkt. Betingelsen kaldes også balancetilpasningskravet og har til formål at forhindre:

- At overførslen af forpligtelser overstiger forholdet mellem aktiver og passiver i det indskydende selskab, hvormed den skattepligtige avance, der vil opstå ved et senere salg af kapitalandele i det modtagende selskab, reduceres.
- At det indskydende selskab tømmes for værdier, mens gælden efterlades i det indskydende selskab, således at en skattepligtig avance ved salg af kapitalandele i det indskydende selskab reduceres.

Balancetilpasningskravet skal være opfyldt på spaltningsdatoen. I de tilfælde hvor der er forskellige skattemæssige spaltningsdatoer anvendes den regnskabsmæssige spaltningsdato jævnfør SKM.2010.765.SR.¹³⁴

5. Undtagelser vedrørende skattefri spaltning uden tilladelse

Selvom de gennemgåede betingelser for skattefri spaltning uden tilladelse er opfyldt, gælder der fire undtagelser, hvor det alligevel ikke er muligt at foretage en skattefri spaltning.

1. I henhold til FUL § 15 a, stk. 1, 8. pkt., er det ikke muligt at foretage en skattefri spaltning uden tilladelse, hvis det indskydende selskab har mere end én selskabsdeltager, og en eller flere af disse har været selskabsdeltagere i mindre end tre år uden at have rådet over flertallet af stemmerne, og de pågældende selskabsdeltagere samtidig er selskabsdeltagere i det modtagende selskab, hvor de tilsammen råder over flertallet af stemmerne. Undtagelsen forhindrer, at spaltning anvendes som alternativ til et skattepligtigt salg af en aktivitet.¹³⁵

¹³² Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.2.3 Oplysnings-skema og oplysningspligt i forbindelse med spaltning.

¹³³ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.2.1 Hovedregler vedrørende spaltning.

¹³⁴ Ibid.

¹³⁵ Ibid.

2. Ifølge FUL § 15 a, stk. 1, 9. pkt. må grenspaltninger ikke anvendes til konvertering af skattepligtig fortjeneste på kapitalandele til skattefrit udbytte i det tilfælde, hvor den nominelle selskabskapital i det indskydende selskab ikke ændres i forbindelse med grenspaltninger. Dog har harmoniseringen af beskattningen af henholdsvis udbytte og avancer medført, at undtagelsen kun har betydning, når der er tale om næringsdrivende med køb og salg af aktier jævnfør ABL § 17.¹³⁶
3. I henhold til FUL § 15 a, stk. 1, 10. pkt. gælder reglerne om skattefri spaltning ikke for selskabsdeltagere, der er hjemmehørende uden for EU/EØS. Undtagelsen gennemgås ikke yderligere, da der er afgrænset herfra i indledningen.
4. Ifølge FUL § 15 a, stk. 2, 4. pkt. må der ikke gives kontantvederlag til selskaber, som ejer mindst 10% af kapitalen i det indskydende selskab, eller hvis kapitalandele i det indskydende selskab er omfattet af ABL § 4 B.¹³⁷

Skattemæssige konsekvenser ved gennemførelse af en skattefri spaltning

En skattefri spaltning medfører skattemæssige konsekvenser for både indskydende selskaber og selskabsdeltagere. Konsekvenserne varierer afhængigt af, om den skattefri spaltning gennemføres som ophørsspaltning eller grenspaltning.

Ophørsspaltning

I henhold til FUL § 7 stk. 1, medfører en skattefri ophørsspaltning ingen beskattning af de udspaltede aktiver og passiver i det indskydende selskab. Dog skal fortjeneste på aktiver og passiver, der ikke er omfattet af successionsreglerne, ophørsbeskattes.¹³⁸ Eventuelle skattemæssige underskud fra tidligere år skal fordeles på baggrund af en konkret vurdering, som tager hensyn til, hvordan aktiviteterne er fordelt mellem de modtagende selskaber.¹³⁹

Eventuelle kontante udligningssummer beskattes som udbytte hos kapitalejerne i det indskydende selskab. Dette gælder uanset, om der er tale om en fysisk eller juridisk person og om kapitalejerne er fuldt eller begrænset skattepligtige af udbytte. Dog vil der ske avancebeskatning, hvis en kapital-ejer helt udtræder i forbindelse med den kontante udligningssum, da der her vil være tale om afståelse af kapitalandele.¹⁴⁰

¹³⁶ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.2.1 Hovedregler vedrørende spaltning.

¹³⁷ Ibid.

¹³⁸ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.6.2 Beskatning af det indskydende selskab.

¹³⁹ Ibid.

¹⁴⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.6.3 Retsvirkning for selskaberne.

¹⁴⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.7 Selskabsdeltagernes skattemæssige stilling ved ophørsspaltning.

Grenspaltning

Når en skattefri grenspaltning gennemføres, beskattes det indskydende selskab ikke af udspaltede aktiver og passiver, hvilket bestemmes af FUL § 15 b, stk. 2, 3. pkt.¹⁴¹ Eventuelle skattemæssige underskud fra tidligere år forbliver i det indskydende selskab, og kan udelukkende fradrages i det indskydende selskabs indkomstopgørelse i henhold til SEL § 12.¹⁴²

Der gælder de samme bestemmelser, i forhold til beskatning af kontante udligningssummer hos selskabsdeltager, som ved ophørsspaltning, hvorfor der henvises hertil.

Subjektive versus objektive betingelser ved skattefri spaltning

Ved gennemførelse af en skattefri spaltning vælges mellem det subjektive og objektive regelsæt. Særligt ved spaltning gælder der komplicerede betingelser, herunder forholdet mellem aktiver og passiver i de modtagende selskaber, eller hvorvidt der er tale om en gren ved grenspaltning med videre. Derfor er det vigtigt at forholde sig til, hvordan det er bedst at gennemføre den skattefri spaltning. Det kan være relevant at få hjælp af en rådgiver, hvis det objektive regelsæt anvendes, for at sikre, at de grundlæggende betingelser er opfyldt, eller alternativt indhente bindende lignings-svar hos Skattestyrelsen forud for omstruktureringen. Skattefri spaltning med tilladelse vurderes særligt fordelagtigt ved grenspaltninger, hvor det kan være vanskeligt, på samme tid, at opfylde grenkravet og kravet om balancetilpasning. Tilladelsen sikrer en vis fleksibilitet og reducerer risikoen for skattemæssige fejl. Skattefri spaltning uden tilladelse er ofte velegnet til mere enkle omstruktureringer, som ved spaltning af pengetanke eller holdingselskaber, da de nævnte forhold oftest er mere ukomplicerede i disse tilfælde, og der sjældent foreligger en forretningsmæssige begrundelse. Ligesom ved skattefri aktieombytning uden tilladelse, er det muligt at søge om tilladelse til at anvende det subjektive regelsæt, efter at en skattefri spaltning er gennemført efter det objektive regelsæt.¹⁴³

3.3 Tilførsel af aktiver

Tilførsel af aktiver indebærer, at et selskab, uden at blive opløst, tilfører sin samlede virksomhed eller en gren heraf til et andet selskab. Vederlaget for tilførslen skal bestå i kapitalandele i det modtagende selskab, hvorved der opstår en holdingstruktur. Transaktionen sker udelukkende mellem selskaber og påvirker derfor ikke kapitalejerne direkte, som det gør ved spaltning. Formålet med at

¹⁴¹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.6.2 Beskatning af det indskydende selskab.

¹⁴¹ Ibid.

¹⁴² Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.1.6.3 Retsvirkning for selskaberne.

¹⁴³ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 388-389.

anvende tilførsel af aktiver som model ved generationsskifte kan være adskillelse af aktiviteterne i et selskab, for herigennem at kunne styrke fokuset eller forberede til en senere overdragelse.¹⁴⁴

Som udgangspunkt vil tilførsel af aktiver udløse afståelsesbeskatning af avancer og genvundne afskrivninger, idet der er tale om en virksomhedsoverdragelse. Hvis bestemmelserne i FUL § 15 c er opfyldt, kan transaktionen dog gennemføres skattefrit, hvor det modtagende selskab succederer i det indskydende selskabs skattemæssige position i forhold til de aktiver der tilføres. Dermed undgås en eventuel afståelsesbeskatning.¹⁴⁵

Tilførsel af aktiver sker som apportindskud til enten et eksisterende selskab, jævnfør SLL § 160, eller et nystiftet selskab, jævnfør SLL §§ 35 ff. Ifølge FUL § 15 c, stk. 1 kan kapitalejere selv vælge, om de vil gennemføre skattefri tilførsel af aktiver med eller uden tilladelse. I begge tilfælde gælder følgende grundlæggende krav.¹⁴⁶

1. Krav til tilførsel

Transaktionen skal have et forretningsmæssigt formål og må derfor ikke primært have skattebesparelse som formål. Herudover er det en betingelse, at enten den samlede virksomhed eller én eller flere grene af virksomheden tilføres et andet selskab. Tilførsel af aktiver kan derfor som udgangspunkt ikke anvendes i forbindelse med overdragelse af enkelte aktiver og eller passiver. Dette er i lighed med grenspaltning.¹⁴⁷

Samlet virksomhed: samtlige aktiver og passiver i det indskydende selskab overføres.¹⁴⁸

Gren af virksomhed: samtlige aktiver og passiver tilknyttet grenen skal overføres, så den organisationsmæssigt udgør en selvstændig bedrift, og kan fungere ved hjælp af egne midler. Det vil altid afhænge af en konkret vurdering, hvorvidt en virksomhed består af flere grene, samt hvilke aktiver og passiver der hører til de forskellige grene. Det er ikke tilstrækkeligt kun at tilføre de nødvendige aktiver og passiver vedrørende en pågældende gren i henhold til FUL § 15 b, stk. 2, 2. pkt. Aktiver og passiver, der ikke har en naturlig tilknytning til den tilførte gren af virksomheden, skal forblive i det indskydende selskab.^{149 150}

¹⁴⁴ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.2.1 Introduktion til skattefri tilførsel af aktiver.

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 315.

¹⁴⁷ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.6.2.4 Reglerne for vederlæggelse.

¹⁴⁸ Ibid.

¹⁴⁹ Ibid.

¹⁵⁰ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 321-334.

I forhold til dokumentationen af, om en virksomhed organisationsmæssigt udgør en selvstændig bedrift, kan der udarbejdes drifts- og likviditetsbudgetter, sammenlignelige nøgletal for branchen, undersøgelse af muligheder for at optage gæld hos tredjeparter med videre.¹⁵¹

2. Krav til vederlag for tilførsel

Vederlag skal ske i form af kapitalandele i det modtagende selskab, når det får tildelt aktiver og passiver fra det indskydende selskab. Der er ingen mulighed for delvis kontantvederlæggelse som ved spaltning og aktieombytning jævnfør FUL § 15 c, stk. 2.¹⁵² Til gengæld er der ingen krav til, at vederlaget skal sikre det indskydende selskab stemmeflertal i det modtagende selskab. Herudover er der heller intet til hindring for, at der før eller efter aktivtilførslen indtræder nye kapitalejere i det modtagende selskab. Man skal dog være særlig opmærksom på, at der heller ikke må ske kontantvederlæggelse i den efterfølgende periode. Flere forhold anses for at kunne sidestilles med, at der er sket kontant vederlag. Der må ikke ske efterfølgende udbytte fra det modtagende selskab til det indskydende selskab, det modtagende selskab må ikke påtage sig nogen form for betalingsforpligtelse overfor det indskydende selskab. Ligeledes kan kapitalnedsættelser og visse vedtægtsændringer være i strid med vederlagskravet. Det er ikke entydigt fastlagt, i hvor lang en periode efter omstruktureringen, ovenstående vil gøre sig gældende. Når forhold indtræder, vurderes det ud fra en tidsmæssig og beløbsmæssig afgrænsning. Som udgangspunkt vil overskud, optjent efter gennemførslen af omstruktureringen, kunne udloddes. Herudover midler der i forbindelse med tilførslen kunne være blevet i det indskydende selskab. Den tidsmæssige afgrænsning foretages, idet der ikke kan gælde sådanne forbud for altid, for selskaber etableret ved tilførsel af aktiver.^{153 154}

3. Krav til tilførselsdato

Som for spaltning gælder FUL § 5, der henvises til afsnit 3.2 for yderligere beskrivelse heraf. Som nævnt sker en aktivtilførsel gennem apportindskud. Dette kræver vedtagelse på en generalforsamling i det modtagende selskab, og skal efterfølgende registreres hos Erhvervsstyrelsen. Dette sker sjældent på åbningsdatoen, hvorfor tilførslen sker med tilbagevirkende kraft både regnskabsmæssigt og skattemæssigt, dog reguleret og begrænset af selskabslovens fristregler.¹⁵⁵

4. Frister for gennemførsel

FUL § 15 d, stk. 2 henviser til reglerne i § 6, stk. 3, der også er gældende ved spaltning. Der henvises til afsnit 3.2 for yderligere beskrivelse heraf.

¹⁵¹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 321-334.

¹⁵² Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: *C.D.6.2.3 Kravet om tilførsel af en gren af en virksomhed*.

¹⁵³ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 560-561.

¹⁵⁴ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 334-340.

¹⁵⁵ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 565.

Tilførsel af aktiver med tilladelse

Det er FUL § 15 c, stk. 1, 2. og 3. pkt., der giver mulighed for at anvende skattefri tilførsel af aktiver efter forudgående tilladelse fra Skattestyrelsen. De subjektive betingelser for skattefri tilførsel af aktiver med tilladelse gennemgås nedenfor.

1. Forretningsmæssig begrundelse

Ligesom ved skattefri aktieombytning og skattefri spaltning, er den en central betingelse for at opnå tilladelse, at der foreligger en forretningsmæssig begrundelse bag ønsket om at gennemføre en skattefri tilførsel af aktiver. Skat foretager en vurdering heraf, for at sikre, at transaktionen ikke er motiveret af skatteundgåelse eller skatteunddragelse.¹⁵⁶ For yderligere beskrivelse af, hvornår der er tale om en forretningsmæssig begrundelse, henvises til beskrivelsen i afsnit 3.1.

2. Anmeldelsesvilkår

Skattestyrelsen kan stille et anmeldelsesvilkår der kræver, at væsentlige ændringer i den efterfølgende periode anmeldes til myndighederne. Såfremt der ikke sker anmeldelse, eller at anmeldelser ikke sker rettidigt, kan tilladelsen tilbagekaldes.¹⁵⁷ Dette er i lighed med reglerne for skattefri aktieombytning med tilladelse, hvorfor der henvises til afsnit 3.1 for yderligere.

Tilførsel af aktiver uden tilladelse

Følgende objektive betingelser sammen med de generelle betingelser giver ved opfyldelse ret til at gennemføre skattefri tilførsel af aktiver.

1. Ejertid på mindst tre år

Ligesom ved skattefri aktieombytning er der krav om, at kapitalandelene i det modtagende selskab skal ejes i mindst tre år efter vedtagelsen af tilførslen. Dette forhindrer, at modellen anvendes for skatteudskydelse eller skatteunddragelse, ved at salg af kapitalandele konverteres til en skattefri avance. Vilkåret fremkommer af FUL § 15 c, stk. 1, 5. pkt. Manglende overholdelse vil medføre, at den gennemførte tilførsel af aktiver bliver skattepligtig.¹⁵⁸ I henhold til FUL § 15 c, stk. 1, 6. pkt., er det muligt at foretage efterfølgende skattefrie omstruktureringer i den treårige periode, uden det anses som en afståelse. Dog er det et krav, at vederlæggelse udelukkende må ske i kapitalandele. Følgende skattefrie omstruktureringsmetoder er mulige i den efterfølgende periode:¹⁵⁹

- Skattefri aktieombytning, hvor det indskydende selskab ombytter kapitalandelene i det modtagende selskab med kapitalandele i et mellemliggende holdingselskab.

¹⁵⁶ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 342.

¹⁵⁷ Ibid. Side 342-343.

¹⁵⁸ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: *C.D.7.3.1 Betingelser for skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse*.

¹⁵⁹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 344-345.

- Skattefri spaltning af det indskydende selskab, hvor kapitalandelene i det modtagende selskab overdrages til et eller flere selskaber.
- Skattefri spaltning af det modtagende selskab.
- Skattefri fusion hvor det indskydende eller modtagende selskab indgår.

Restløbetiden på ejertidskravet vil ved omstrukturering i den treårige periode blive overført til selskabsdeltageren i det eller de deltagende selskaber, jævnfør FUL § 15 c, stk. 2, 7. pkt. Dette er for at undgå, at ejertidskravet ikke omgås ved gennemførsel af flere skattefrie omstruktureringer. Den overførte restløbetid tillægges det nye ejertidskrav, der vil opstå i forbindelse med den nye skattefrie omstrukturering uden tilladelse. Hvis kapitalandelene afstås, inden restløbetiden for tilførslen af aktiver er gået, vil begge omstruktureringer blive skattepligtige.¹⁶⁰

2. Oplysningspligt

Det modtagende selskab skal oplyse Told- og Skattestyrelsen om, at det har deltaget i en skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse jævnfør FUL § 15 c, stk. 11, 1. pkt. Oplysningerne skal gives senest samtidig med indberetningen af selskabets oplysningsskema for det indkomstår, hvor tilførslen er gennemført.¹⁶¹

3. Tilførsel til handelsværdi

Tilførte aktiver og passiver skal ske til handelsværdi, hvorfor kapitalandelene anses for anskaffet til handelsværdien herfor, jævnfør FUL § 15 d, stk. 4. Dette krav forhindrer, at aktiver med kunstig lav værdi overføres, hvilket kunne føre til en skattefri avance.¹⁶²

Skattemæssige konsekvenser ved gennemførsel af skattefri tilførsel af aktiver

Skattefri tilførsel af aktiver medfører konsekvenser for både det modtagende og indskydende selskab. Det modtagende selskab succederer i det indskydende selskabs skattemæssige stilling i forbindelse med gennemførsel af en skattefri tilførsel af aktiver, jævnfør FUL § 15 d, stk. 2 og § 8. Der udløses derfor ingen beskatning i det indskydende selskab. Det modtagende selskab indtræder altså i det indskydende selskabs anskaffelsessum, anskaffelsestid og intention.¹⁶³

Som følge af at det indskydende selskab ikke ophører ved tilførslen, vil eventuelle skattemæssige underskud bevarer fuldt ud. Dette er i modsætning til spaltning, hvor eventuelle underskud går

¹⁶⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.3.1 Betingelser for skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse.

¹⁶¹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.3.2 Oplysnings-skema og oplysningspligt i forbindelse med tilførsel af aktiver.

¹⁶² Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning: C.D.7.3.1 Betingelser for skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse.

¹⁶³ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 346-347.

tabt ved gennemførslen. Underskud kan dog udelukkende anvendes af det indskydende selskab, medmindre det indskydende og modtagende selskab var sambeskattede før tilførslen.¹⁶⁴

I tilfælde, hvor den tilførte virksomhed eller en gren heraf er behæftet med et eksisterende beskatningsgrundlag, skal der foretages en opsplitning heraf. Beskatningsgrundlaget skal følge aktivet, men fordeles forholdsmæssigt, hvis et aktiv splittes imellem selskaberne. Eventuelle skattemæssige underskud der tilknytter sig til overførslen, vil dog altid forblive i det indskydende selskab.¹⁶⁵

Subjektive versus objektive betingelser ved skattefri tilførsel af aktiver

Ligesom ved skattefri aktieombytning og spaltning, skal man ved gennemførsel af skattefri tilførsel af aktiver vælge mellem det subjektive og objektive regelsæt.

Formålet med det objektive regelsæt er, at man med sikkerhed kan gennemføre omstruktureringen skattefrit, når betingelserne er opfyldt. Alligevel indhentes der i praksis ofte bindende ligningsvar i forbindelse med anvendelse af det objektive regelsæt, for at sikre at tilførslen ikke bliver skattepligtig. Processen vurderes ikke at være hurtigere ved indhentelse af bindende ligningssvar kontra tilladelse hos Skattestyrelsen. Fordelen ligger i stedet i, at man ved anvendelse af det objektive regelsæt, kan gennemføre en skattefri tilførsel af aktiver uden der foreligger en forretningsmæssig begrundelse. Dog vil der oftest være en forretningsmæssig begrundelse, når der ønskes gennemført en skattefri tilførsel af aktiver. Aktieombytninger og spaltninger kan derimod omfatte situationer med pengetanke eller lignende, der typisk ikke kan omstruktureres skattefrit. Det objektive regelsæt vurderes særlig egnet, når der er tale om ukomplicerede omstruktureringer, eller i tilfælde hvor der ikke foreligger en forretningsmæssig begrundelse for omstruktureringen. Fordelen ved det subjektive regelsæt er, at det, hvis Skat tillader det, er muligt at opretholde den gennemførte skattefrie tilførsel af aktiver, selvom der sker efterfølgende ændringer.¹⁶⁶

3.4 Tilbagesalg af kapitalandele

Dette princip anvendes ofte ved generationsskifter, eventuelt i forlængelse af de andre omstruktureringsmodeller. Her sælger kapitalejeren sine kapitalandele tilbage til det selskab, der har udstedt dem. Modellen kræver, at der minimum er to ejere i selskabet, hvoraf en af ejerne ønsker at udtræde af selskabet. Modellen kan ikke gennemføres med succession, hvorfor salget vil udløse beskatning. Dog følger der særlige finansieringsmæssige fordele med metoden.¹⁶⁷

I praksis gennemføres et tilbagesalg ved, at der sker en kapitalnedsættelse i selskabet, som udbetales til den udtrædende ejer, jævnfør SLL § 188, stk. 1, nr. 2. Hermed reduceres den nominelle

¹⁶⁴ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 346-347.

¹⁶⁵ Ibid. Side 348.

¹⁶⁶ Ibid. Side 349-350.

¹⁶⁷ Ibid. Side 212-213.

selskabskapital, hvormed de resterende kapitalejeres ejerandel stiger. Selskabet finansierer hermed købet af kapitalandelene i stedet for de resterende kapitalejere. Hvis ejerskabet eksempelvis bestod af en far og hans søn, ville det med denne metode være muligt at generationsskifte til sønnen, uden at han skulle bruge egne midler, idet sønnens ejerandel vil stige, når faren udtræder og tilbagesælger sine kapitalandele til selskabet. Såfremt selskabskapitalen kommer under minimumsgrænsen for den nominelle kapital, som led i kapitalnedsættelsen, skal der gennemføres en kapitalforhøjelse i samme forbindelse. Dette gennemføres ved at udstede fondsaktier, jævnfør SLL § 165. Kapitalnedsættelsen skal vedtages på en generalforsamling, jævnfør SLL § 186. Herefter skal kapitalnedsættelsen anmeldes til Erhvervsstyrelsen, i henhold til SLL § 192, så selskabets kreditorer har mulighed for at anmelde eventuelle krav inden beløbet udbetales. Kreditorerne har en frist på 4 uger til at foretage deres anmeldelse. Der skal tages hensyn til selskabets betalingsevne, idet tilbagekøbet ikke må true virksomhedens solvens.¹⁶⁸

Som udgangspunkt skal vederlaget der udbetales i forbindelse med kapitalnedsættelsen beskattes som udbytte i henhold til LL § 16 B. Dog kan kapitalejeren, jævnfør LL § 16 B, stk. 2, nr. 6, få dispensation til at beskattningen i stedet sker efter aktieavancebeskatningslovens regler, hvormed den udtrædende kapitalejer kun bliver beskattet af avancen i stedet for det fulde beløb. Såfremt kapitalejeren afhænder hele dennes beholdning af kapitalandele og ikke bevarer en væsentlig indflydelse i selskabet, vil der ofte blive givet dispensation.¹⁶⁹

¹⁶⁸ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 213-214.

¹⁶⁹ Ibid. Side 215.

4. Værdiansættelse ved generationsskifte

Værdiansættelse i forbindelse med generationsskifter omhandler fastsættelsen af virksomhedens markedsværdi, herunder dens aktiver og passiver, som ville gælde mellem uafhængige parter. Markedsværdien skal fastsættes, da det skattemæssige udgangspunkt er, at en virksomhed skal overdrages til denne værdi. Det er ofte svært at finde den reelle markedsværdi for virksomheder, der ikke er optaget til handel på et reguleret marked. Værdiansættelsen skal baseres på virksomhedens historik, fremtidsperspektiver, branche og markedsforshold og indebærer derfor ofte en grad af skøn. Dette kræver indsigt i både virksomheden og de skattemæssige regler.¹⁷⁰

Skat har udstedt en række værdiansættelsesprincipper i form af cirkulærer og vejledninger, herunder aktie- og goodwillcirkulærene. Principperne er kun vejledende, da de medfører et vis spænd. Derfor kan det være relevant at indhente et bindende ligningssvar, jævnfør SFL § 21, eller alternativt tage et skatteforbehold, jævnfør SFL § 28.¹⁷¹

Ved generationsskifter inden for familien opstår problemstillingen, at købsprisen aftales mellem parter, der anses som værende interesseforbundne, hvilket kan føre til, at virksomheden ikke nødvendigvis overdrages til markedsprisen, som man vil forvente, når der sælges til en uvildig tredje part.¹⁷² Af hensyn til generationsskiftebeskatningen er der ofte incitament til at fastsætte en så lav værdiansættelse som muligt, og i nogle tilfælde kan dette betyde, at der ikke sker en reel forhandling om pris og vilkår.¹⁷³ Skat skal godkende værdiansættelsen for at sikre, at denne er foretaget efter armslængdeprincippet. Overdragelser i den nære familiekreds, jævnfør BAL §§ 22, stk. 1 og 3, anses for interesseforbundne og er derfor særligt underlagt Skats vurdering.^{174 175}

Dog opstår der usikkerhed i forhold til Skats adgang til at korrigere vilkår aftalt mellem søskende, onkler, niecer med videre på trods af, at de ifølge lovgivningen ikke er omfattet af den nære familiekreds. Der findes modstridende afgørelser, hvor ovenstående både har været og ikke har været anset for at være interesseforbundne. I SKM2003.338.HR blev to brødre anset for at være interesseforbundne parter, hvormed skattemyndighederne ikke var bundet af parternes værdiansættelse, omvendt kunne de have gjort brug af successionsreglerne. Modsat fandt man i SKM2007.921.SR og SKM2009.358.SR, at søskende ikke var interesseforbundne og havde modsatte rettede interesser.¹⁷⁶

¹⁷⁰ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 239-241.

¹⁷¹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 29-30.

¹⁷² Ibid. Side 25.

¹⁷³ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 240.

¹⁷⁴ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 25.

¹⁷⁵ Skat: Armslængdeprincippet i LL § 2. Set. d. 01-11-2024. <https://info.skat.dk/data.aspx?oid=2049949>

¹⁷⁶ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 26.

Lovforslaget, omtalt i afsnit 1.1, tilføjer søskende til gaveafgiftskredsen, hvilket reducerer usikkerheden ved generationsskifter mellem søskende. Søskende bliver omfattet af reglerne om gaveafgift i stedet for indkomstskat, hvilket skaber økonomiske fordele, både når der gives gaver søskende i mellem, men også ved generationsskifte af virksomheder mellem søskende.¹⁷⁷

Lovforslaget indfører retskrav på en skematisk værdiansættelse, hvilket skal reducere usikkerheden omkring brugen af Skats værdiansættelsescirkulærer og vejledninger. Dog vil der gælde to undtagelser, hvor det ikke er muligt at anvende retskrav på skematisk værdiansættelse:

1. Virksomheder, hvis væsentligste aktiviteter er udvikling og ejerskab af immaterielle aktiver, der endnu ikke har genereret afkast.
2. Nyopstartede virksomheder, der har eksisteret i mindre end tre år.

Lovforslaget gælder både for virksomheder der er drevet personligt og i selskabsform, forudsat at de opfylder de angivne betingelser for nedsat bo- og gaveafgift, som er oplistet i næste afsnit. Værdiansættelsesmetoden vil dog kun være gældende ved opgørelse af bo- og gaveafgift, og gælder derfor ikke i andre sammenhænge, hvor der skal ske værdiansættelse. Ved anvendelse af den skematiske værdiansættelsesmetode vil Skat kontrollere beregningen og tilpasse den, hvis de er uenige. Det forventes, at metoden vil lette dialogen, og reducere langvarig korrespondance om værdien. Det vurderes derfor, at familieejede virksomheder i større grad, end ved nuværende lovgivning, kan få vished om den endelige bo- eller gaveafgift, der skal betales ved et eventuelt generationsskifte.¹⁷⁸

Nedsat bo- og gaveafgift

En nedsættelse af bo- og gaveafgiften fra 15% til 10% ved generationsskifte af virksomheder inden for den nære familie, som opfylder betingelserne nedenfor, vil have betydelig økonomisk påvirkning for familierne.

1. Betingelserne for skattemæssig succession skal være opfyldt, uanset om der faktisk sker overdragelse med skattemæssig succession.
2. Der er ejertidskrav, hvorfor afdøde/gavegiver skal have ejet virksomheden i mindst ét år forud for overdragelsen.
3. Afdøde/gavegiver eller dennes nærtstående skal have deltaget aktivt i virksomheden i mindst ét år af dennes ejertid, enten ved væsentlig deltagelse i driften (hvis det er en personlig drevet virksomhed) eller ved at have deltaget i ledelsen (hvis virksomheden er drevet i selskabsform).

¹⁷⁷ Clemens: *Generationsskifte: Nye regler på vej – væsentlige lempelser*. Udgivet d. 03-07-2024. Set d. 18-10-2024.

¹⁷⁸ Ibid.

4. Arvingen/gavemodtager skal opretholde ejerskabet af virksomheden mindst tre år efter overdragelsen.

Disse regler er identiske med dem, der var gældende for den nedsatte bo- og gaveafgift i perioden 2016-2019. Hvis overtageren helt eller delvist overdrager virksomheden inden de tre år er gået, vil afgiften blive forhøjet til 15%. Forhøjelsen beregnes forholdsmæssigt i forhold til, hvor lang tid ejerskabet har været. Ved en sådan forhøjelse vil den nye salgspris blive anvendt som beregningsgrundlag i stedet for den skematiske værdiansættelse.¹⁷⁹ Dette kan medføre en væsentlig højere afgift til betaling, hvis virksomhedens værdi er steget markant efter overdragelsen.

4.1 Aktier og anparter

Ved værdiansættelse af unoterede aktier foretages en skønsmæssig vurdering, når handelsværdien ikke er kendt. Værdien kan fastsættes med udgangspunkt i aktiecirkulæret (TSS-cirkulære 2000-9), medmindre Skat har en anden holdning. I henhold til cirkulæret, kan værdiansættelsen baseres på selskabets indre værdi jævnfør seneste aflagte årsrapport, korrigeret for posterne fast ejendom i Danmark, associerede selskaber, goodwill og udskudt skat. For faste ejendomme gælder, at den regnskabsmæssige værdi, skal erstattes med den seneste offentlige ejendomsvurdering tillagt eventuelle ombygningsudgifter, der ikke er inkluderet i vurderingen. Den bogførte værdi af associerede selskaber skal erstattes af en særskilt værdiansættelse i henhold til cirkulærets regler. Goodwill skal værdiansættes i henhold til goodwillcirkulæret (TSS-cirkulære 2000-10). Udskudt skat skal reguleres under hensyntagen til de øvrige korrektioner. Såfremt det ønskes at fravige væsentligt fra den beregnede skønsmæssige handelsværdi, påhviler bevisbyrden den, der ønsker fravigelsen. Dette gælder både for fravigelser på enkelte poster og fravigelser på den samlede beregning. Da aktiecirkulæret ikke præciserer væsentlighedskriterier, er det vigtigt, at alternative værdiansættelser er vel-dokumenterede.¹⁸⁰

Cirkulærerne er mest anvendelige til værdiansættelse af virksomheder med stabile resultater og moderat vækst, som ikke ejer væsentlige immaterielle aktiver. Hvis Skat er uenige i, at cirkulærerne kan anvendes ved værdiansættelsen, vil det være Skat, der skal underbygge, hvorfor handelsværdien ikke vurderes som retvisende.¹⁸¹

Andre værdiansættelsesmodeller kan være omkostningsbaserede, kapitalbaserede og markedsbaserede. I praksis er det de kapitalbaserede og markedsbaserede værdiansættelsesmodeller, som er

¹⁷⁹ Clemens: *Generationsskifte: Nye regler på vej – væsentlige lempelser*. Udgivet d. 03-07-2024. Set d. 18-10-2024.

¹⁸⁰ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 242-245.

¹⁸¹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: C.J.3.3 Aktie- og goodwillcirkulærerne.

mest benyttede. Der kan gøres brug af disse værdiansættelsesmodeller, hvis det vurderes, at de vil føre frem til et væsentlig mere retvisende udtryk for handelsværdien.¹⁸²

Omkostningsbaserede modeller

Her skelnes mellem to værdiansættelsesmodeller. Enten fastsættes værdien ud fra de historiske omkostninger afholdt til at opbygge aktiviteten ellers fastsættes værdien ud fra de forventede omkostninger til at genopbygge noget tilsvarende. Disse modeller vil sjældent være egnede til at finde handelsværdien i praksis, da denne typisk afhænger af den fremtidige indtjening.¹⁸³

Kapitalbaserede modeller

Ved brug af kapitalbaserede modeller opgøres virksomhedens værdi som nutidsværdien af fremtidige frie pengestrømme ved at tilbagediskontere disse. Den mest anvendte model er DCF-modellen (Discounted Cash Flow).¹⁸⁴ Denne model påvirkes særligt af to faktorer, herunder fastlæggelsen af de forventede frie pengestrømme i den fastlagte budgetperiode samt estimatet for virksomhedens vægtede gennemsnitlige kapitalomkostning (WACC). Denne metode kræver altså præcise skøn og antagelser for at sikre pålideligheden.¹⁸⁵

Markedsbaserede modeller

Markedsbaserede modeller værdiansætter virksomheden ud fra sammenlignelige transaktioner eller virksomheder. Her skelnes mellem direkte prissammenligninger, hvor prisen for sammenlignelige virksomheder anvendes ved prisfastsættelsen og relative prissammenligninger, hvor regnskabsmæssige nøgletal for markedsværdien af sammenlignelige virksomheder anvendes ved prisfastsættelsen. Anvendelse af relative prissammenligninger ved værdiansættelse kaldes også værdiansættelse ved multiple.¹⁸⁶

Et eksempel herpå kunne være EV/EBIT-multipel (Enterprise Value/Ernings Before Interests & Tax), som forudsætter at virksomhedens karakteristika analyseres og sammenholdes med virksomheder, der har sammenlignelige karakteristika og samtidig har været handlet mellem uafhængige parter til en kendt værdi (EV) på grundlag af en kendt indtjening (EBIT). Forholdet mellem EV og EBIT giver en indikation af, hvad en køber er villig til at betale for hver kroners indtjening. På baggrund heraf kan den konkrete virksomheds EBIT ganges med den markeds-mæssige multipel, der anses at være sammenlignelig, hvorefter resultatet vil udtrykke virksomhedens skønnede

¹⁸² Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: C.J.2 Grundlæggende værdiansættelsesmodeller.

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ Ibid.

¹⁸⁵ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: C.J.3.1 DCF-modellen.

¹⁸⁶ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: C.J.2 Grundlæggende værdiansættelsesmodeller.

markedsværdi. Metoden stiller altså store krav til datagrundlaget og analyseindsatsen samtidig med, at der skal være sket sammenlignelige overdragelser.¹⁸⁷

4.2 Goodwill

Goodwill opstår, når en virksomhed vurderes at have en indtjeningsevne, der ikke er fuldt afspejlet i værdien af virksomheden. Her opstår en forskelsværdi op til den aftalte handelsværdi. Ved overdragelse mellem interesseforbundne parter værdiansættes goodwill i henhold til TSS-cirkulære 2000-10.¹⁸⁸

Metoden bygger på en skematisk model, hvor virksomhedens regnskabsoplysninger fra de seneste tre aflagte årsrapporter anvendes.¹⁸⁹ Hvis en virksomheds årsrapporter ikke er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabsloven, tages der i stedet udgangspunkt i virksomhedens skattepligtige indkomst for samme periode.¹⁹⁰ Herefter beregnes virksomhedens gennemsnitsindtjening, som reguleres for finansielle og ekstraordinære poster. Herefter tillægges eller fratrækkes et beløb svarende til indtjeningens udviklingstendens.¹⁹¹

Det beregnede beløb kapitaliseres herefter ud fra en vurdering af den erhvervede goodwill's levetid sammen med den krævede forrentning og kapitalafkastsatsen. Goodwillberegningen påvirkes derfor i høj grad af den forventede levetid, hvilket gør det nødvendigt at foretage en grundig vurdering af denne, inden værdien fastsættes. Da beregningen baseres på historiske data, skal det vurderes, om denne reelt er udtryk for markedsværdien. Cirkulæret angiver, at der skal tages stilling til hvorvidt en uafhængig køber ville være villig til at betale den beregnede pris.¹⁹²

4.3 Fast ejendom

Værdiansættelse af fast ejendom afhænger af overdragelsessituationen. Når ejendomme indgår i et selskab, følger værdiansættelsen de beskrevne principper for anparter og aktier. Hvis der i stedet er tale om overdragelse af selve ejendommen eller en andel heraf, er det principperne jævnfør værdiansættelsescirkulæret fra 1982, der anvendes, når der er tale om overdragelse inden for den nære familiekreds. For overdragelser mellem søskende, gælder på nuværende tidspunkt principperne i Den juridiske vejledning 2024-2, punkt C.B.3.5.4.3.^{193 194} Disse principper beskrives ikke yderligere, da fokuset i specialet er på generationsskifte af selskaber og ikke enkelte aktiver.

¹⁸⁷ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: C.J.3.2 Multipel værdiansættelse.

¹⁸⁸ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 255.

¹⁸⁹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 35-36.

¹⁹⁰ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 257.

¹⁹¹ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 35-36.

¹⁹² Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 259.

¹⁹³ Ibid. Side 262.

¹⁹⁴ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 35.

4.4 Dokumentation for værdiansættelsen

Det er overdragerens og overtagerens ansvar at dokumentere, hvordan værdiansættelsen er beregnet, samt hvilket grundlag der ligger til grund for beregningen. Tilsvarende skal Skat kunne dokumentere den værdiansættelse, de beregner. Dokumentationskravene afhænger af værdiansættelsens kompleksitet og skal derfor tilpasses den konkrete situation. Ifølge Den juridiske vejledning bør dokumentationen til Skat omfatte følgende elementer: identifikation og afgrænsning, beskrivelse af virksomheden, regnskabsanalyse af historiske tal, grundlaget for værdiansættelsen og en samlet konklusion på værdiansættelsen. Skat anvender dokumentationen til vurdering af værdiansættelsen og kan efterspørge yderligere materiale og oplysninger, hvis de finder det relevant.¹⁹⁵

Dokumentationen skal indeholde en beskrivelse af det subjekt, som værdiansættelsen vedrører, samt hvilken afgrænsning der er foretaget i forhold til præmisserne brugt ved værdiansættelsen.¹⁹⁶

Virksomheden og dens væsentligste aktiviteter, markeder, kunder, produkter og/eller serviceydelser skal beskrives. Der skal laves en beskrivelse af selskabets historie, herunder væsentlige begivenheder, for at det er muligt at forstå virksomhedens historiske regnskabsmæssige resultater og danne sig et overblik over forventninger til fremtiden. Der skal foretages en analyse af brancheforhold og virksomhedens konkurrencesituation, både interne og eksterne forhold der påvirker denne. Dette er ligeledes for at kunne vurdere virksomhedens fremtid, herunder potentiale for vækst og indtjening. Desuden skal virksomhedens juridiske og organisatoriske struktur beskrives. Dette for at kunne få et overblik over ejerforhold, særlige rettigheder med videre. Såfremt der har været tidligere eller efterfølgende overdragelser eller købstilbud, skal disse ligeledes beskrives.¹⁹⁷

Regnskabsanalysen skal omfatte en analyse af de væsentligste regnskabsposter i forhold til værdiansættelsen, for de seneste fem aflagte årsrapporter. Der skal laves justeringer, såfremt regnskabs-tallene ikke er sammenlignelige og konsistente. Der skal foretages en historisk analyse af virksomhedens regnskabstal, for at kunne validere de opstillede budgetter. Såfremt der er væsentlige forskelle mellem historiske og budgetterede resultater samt nøgletal, skal de begrundes.¹⁹⁸

Valgte værdiansættelsesmodeller og deres elementer skal dokumenteres. Såfremt der gøres brug af cirkulærerne ved værdiansættelsen, skal det dokumenteres hvordan beregningerne er lavet og på hvilket grundlag. Ved anvendelse af DCF-modellen, skal de to faktorer: forventede fremtidige frie

¹⁹⁵ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: *C.J.4 Dokumentation for værdiansættelsen.*

¹⁹⁶ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: *C.J.4.1 Identifikation og afgrænsning.*

¹⁹⁷ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: *C.J.4.2 Beskrivelse af virksomheden og dens forretningsmæssige aktivitet.*

¹⁹⁸ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: *C.J.4.3 Regnskabsanalyse og opstilling af historiske regnskabstal.*

pengestrømme og WACC dokumenteres med alt den bagvedliggende data. Samtidig skal alle forudsætninger, antagelser med videre forklares og underbygges med relevant dokumentation. Hvis der foretages en multipel-værdiansættelse, skal sammenligningsgrundlaget dokumenteres. Dette kunne eksempelvis omfatte, hvordan sammenligningsgrundlaget er udsøgt, hvilke eventuelle til- eller fravalg af virksomheder der er foretaget, og hvorfor netop de valgte multipler er anvendt ved værdiansættelsen.¹⁹⁹

Den endelige konklusion på værdiansættelsesrapporten skal indeholde begrundelsen for, at modelerne er vurderet egnet i situationen, og hvorfor disse er prioriteret. Herudover skal den beregnede værdi fremgå sammen med eventuelle særlige forbehold eller usikkerheder ved beregningen. Der vil angiveligt være en vis usikkerhed, idet en del af værdiansættelsen er baseret på skøn.²⁰⁰

¹⁹⁹ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: *C.J.4.4 Dokumentation af værdiansættelsesgrundlag*.

²⁰⁰ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse: *C.J.4.5 Konklusion på værdiansættelsesrapporten*.

5. Finansieringsmuligheder ved generationsskifte

Finansiering er en central del af generationsskifteprocessen, og det er afgørende at fastlægge, hvordan denne skal tilrettelægges. Der findes flere forskellige finansieringsmuligheder, som ofte kombineres for at opnå den mest hensigtsmæssige løsning. Finansieringen kan komme fra overtagerens midler, overdragerens midler eller en kombination heraf. Ekstern finansiering er ofte nødvendig, især hvis virksomheden ikke kan købes kontant for overtagerens opsparing, eller hvis den ikke overdrages som gave. Behovet for finansiering afhænger af overdragelsessummens størrelse og den valgte overdragelsesmodel. Eksempelvis kræver en overdragelse med skattemæssig succession generelt mindre kapital end en almindelig virksomhedsoverdragelse.^{201 202} Valget af finansieringsmodel afhænger af parternes økonomiske situation samt virksomhedens likviditet og fremtidsplaner.

Følgende afsnit vil klarlægge de finansieringsmuligheder, som vurderes mest relevante i henhold til generationsskifter, herunder sælgerfinansiering ved udstedelse af gældsbrev eller gave samt kontant betaling eventuelt gennem bankfinansiering.

Sælgerfinansiering ved udstedelse af et gældsbrev

Ofte udstedes et gældsbrev fra overdrageren til overtageren som en del af finansieringen af et generationsskifte. Gældsbrevet fungerer som et lån, der kan dække hele eller en del af overdragelsessummen. Vilkårene for lånet, herunder forrentning, afvikling og sikkerhedsstillelse, skal fastsættes og fremgå klart af gældsbrevet for at minimere risikoen for fremtidige konflikter. Gældsbrevet gør det muligt for overtageren at finansiere generationsskiftet gennem midler optjent ved virksomhedens drift.^{203 204}

Et særligt gældsbrev er et anfordringsgældsbrev, hvor lånet til enhver tid kan opsiges af parterne med en kort frist på højst 14 dage. Hertil er det långiver der fastsætter, om der skal være renter på lånet. Denne låntype bruges ofte kun mellem nærtstående parter, da den giver stor fleksibilitet og lavere finansielle omkostninger for låntageren, hvorfor dennes finansielle stilling påvirkes i lavere grad end ved ekstern finansiering.²⁰⁵ Et anfordringslån er hverken indkomstskattepligt eller gaveafgiftspligt for låntageren, forudsat at lånet stiftes til kurs 100. Der er altså ikke krav om, at rentefordelen skal kapitaliseres, når lånet er ydet inden for gaveafgiftskredsen.²⁰⁶

²⁰¹ Dinero: *Generationsskifte*. Set d. 06-10-2024

²⁰² Beierholm: *Finansiering af generations- og ejerskifte*. Set d. 06-10-2024.

²⁰³ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 36.

²⁰⁴ Beierholm: *Finansiering af generations- og ejerskifte*. Set d. 06-10-2024.

²⁰⁵ Legal Desk: *Hvad er et anfordringslån?* Set d. 20-12-2024. <https://www.legaldesk.dk/privat/familielaan/anfordringslaan#:~:text=Et%20anfordringsl%C3%A5n%20er%20et%20l%C3%A5n,for%2C%20hvorn%C3%A5r%20l%C3%A5net%20skal%20tilbagebetales>

²⁰⁶ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.A Personbeskatning: C.A.6.1.7 Rentefri eller lavt forrentede lån.

Hvis overdrageren ikke har behov for tilbagebetaling, er det muligt at etablere et familielån, hvor finansieringen kan gøres rente- og eventuelt afdragsfrit. Familielånet er en anvendelig metode, idet midler kan overføres uden gaveafgift. Overdrageren har mulighed for løbende at nedskrive lånet med det årlige afgiftsfrie gavebeløb. Det er dog vigtigt at dokumentere nedskrivningen for at undgå efterfølgende tvivl herom.²⁰⁷

Sælgerfinansiering som gave

Overdrageren kan vælge at give hele eller en del af overdragelsessummen som en gave. Som beskrevet i afsnit 2.3, kan der ved overdragelse med skattemæssig succession, hvor der gives en gave, beregnes en passivpost til modregning i den gaveafgiftspligtige værdi, i henhold til KSL § 33 D. Dog er det en betingelse, at den udskudte skat ikke allerede er fratrasket kapitalandelenes værdi. Passivposten kompenserer overtageren for den udskudte skattebyrde, der følger med successionen. Passivposten beregnes som 22% af den lavest mulige skattepligtige fortjeneste, der ville kunne opgøres, hvis der i stedet var sket generationsskifte til en uvildig tredjepart. Dette sikrer, at der ikke spekuleres i at vælge mellem forskellige indgangsværdier. Såfremt der ydes en delvis gave, skal passivposten ikke nedsættes forholdsmæssigt, da der kun er hjemmel til at beregne en passivpost på grundlag af hele den latente skat. Skat gennemgår beregningen og kan korrigere denne, herefter er den beregnede passivpost bindende for parterne, medmindre der klages over afgørelsen.²⁰⁸ Den gaveafgiftspligtige værdi beskattes med 15% efter de gældende regler.

Gavebrev

Gavefinansiering kan formaliseres gennem et gavebrev, der dokumenterer overdragelsen. Et gavebrev kan udformes mere enkelt og kortfattet end en overdragelsesaftale og kan i visse tilfælde stå i stedet for denne. Der kan i princippet knyttes en hvilken som helst betingelse til gaveløftet, så længe det ikke er i strid med loven eller ærbarhed, jævnfør DL 5-1-2. Herudover skal gavemodtageren selv kunne beslutte om de ønsker at acceptere eller afslå gaven under de fastsatte betingelser. Ved accept af gaven accepteres samtidig betingelserne, som herefter er gyldige over for gavemodtageren såvel som omverdenen, herunder ægtefælle, børn, kreditorer med videre. Sådanne betingelser kunne eksempelvis være særeje og båndlæggelse.²⁰⁹ Gavebrevet kan dermed være en sikkerhed for, at beløbet ikke skal deles ved en eventuel skilsmisse. Eller hvis gavegiver ønsker, at gaven ikke kan anvendes før et bestemt tidspunkt.²¹⁰ Gavebrevet skal ikke registreres, dog skal gavemodtager kunne fremvise dokumentet, når det måtte blive nødvendigt. Det kan derfor være relevant at

²⁰⁷ Danske bank: *Det skal du huske ved gældsbreve i familien*. Set d. 31-10-2024. <https://danskebank.dk/private-banking/om-private-banking/nyheder/gaeldsbreve>

²⁰⁸ Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. Side 117-118.

²⁰⁹ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 38.

²¹⁰ Min Advokat: *Med skriftligt gavebrev sikres bevis for gaven*. Set d. 31-10-2024. <https://www.minadvokat.dk/penge-gaver/>

gengive gavebrevets indhold i gavemodtagers egen ægtepagt, testamente eller lignende dokumenter for yderligere sikkerhed.²¹¹

Kontant betaling eventuelt gennem bankfinansiering

Ved kontant betaling betales hele overdragelsessummen på én gang til overdrageren. Dette kan ske gennem overtagerens opsparede formue, og/eller gennem optagelse af lån i en bank. Denne mulighed er særligt relevant, hvis overdrageren har behov for at modtage likvide midler i forbindelse med generationsskiftet, og overtageren ikke har tilstrækkelig kapital. Herefter kan overtageren afdrage lånet løbende i takt med, at der opnås overskud ved driften af virksomheden. Fordelen ved bankfinansiering er, at banken typisk kan tilbyde større lånebeløb end familiemedlemmer samtidig med at der kan struktureres fleksible afdragsordninger.

Ulemperne ved bankfinansiering er, at renten på lånet ofte er højere end ved et lån aftalt mellem familiemedlemmer, da den følger markedsrenten og inflationen. Derfor er bankfinansiering ofte dyrere på lang sigt. Hertil vil banken ofte kræve sikkerhedsstillelse i form af eksempelvis personlig hæftelse fra ejeren eller en kautionist, der hæfter for lånet. Dette vil ofte være overdrageren, hvorfor dennes økonomiske situation alligevel kan blive indblandet og påvirket.²¹² Hertil kan banken kræve at få pant i virksomheden, i henhold til TL § 47 c, hvilket medfører yderligere omkostninger til tinglysning, hvis størrelse afhænger af lånets størrelse.²¹³

²¹¹ Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. Side 38-39.

²¹² Legal Desk: *Kaution*. Set d. 20-12-2024. <https://www.legaldesk.dk/erhverv/kommerciel-laaneaftale/kaution>

²¹³ Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 E.B Tinglysningsafgift: *E.B.4.3.3 Virksomhedspant og fordringspant*.

6. Case om generationsskifte af familieejet virksomhed

Hansen Byg ApS er en familieejet virksomhed, der blev grundlagt af Søren Hansen i år 1989. Virksomheden er specialiseret i opførelse af huse og lejlighedskomplekser, og har opbygget et solidt omdømme i regionen. Med 55 ansatte og en årsomsætning på 136 millioner kroner, jævnfør seneste aflagte årsrapport, er virksomheden en etableret aktør i branchen. De ansatte inkluderer både VVS'ere, tømrere, murere og smede samt en administrativ afdeling, hvilket reducerer behovet for eksterne håndværkere i deres byggeprojekter. Hansen Byg ApS ejes gennem Søren Hansens holdingselskab, Hansen Holding ApS, hvormed der allerede er en holdingstruktur i dag. Foruden kapitalandelene i Hansen Byg ApS, er der i holdingselskabet investeret i værdipapirer. Opstillede regnskabstal for selskaberne fremgår af bilag 1 og 2.

Søren Hansen er nu fyldt 60 år og ønsker at træde tilbage fra arbejdsmarkedet og nyde sit otium med sin hustru Hanne Hansen. Parret har sammen fire børn: Magnus, Malthe, Martin og Mona. De tre sønner har arbejdet i virksomheden siden de blev udlært som henholdsvis tømrer, murer og smed. Sønnerne har alle udvist interesse for at overtage driften, men har forskellige ambitioner, som afspejler deres kvaliteter. Søren vurderer, at sønnerne tilsammen har de nødvendige kompetencer til at videreføre virksomheden, selvom de ikke har erfaring fra eksterne virksomheder. Mona ønsker derimod ikke at være involveret i virksomheden, men forventer en økonomisk kompensation i forbindelse med generationsskiftet, da hun ser dette som hendes retmæssige andel af arven.

Magnus Hansen, den ældste søn, er udlært tømrer. Han ønsker at overtage den daglige ledelse som direktør i selskabet. Malthe Hansen, den mellemste søn, er udlært murer. Han ønsker blot at fortsætte i sin hidtidige stilling og samtidig bidrage til planlægning og projektopfølgning. Martin Hansen, den yngste søn, er udlært smed. Han ønsker at fokusere på markedssegmentet, herunder markedsføring og kontakt med nye og eksisterende kunder og samarbejdspartnere. Alle tre sønner sidder i bestyrelsen og har et indgående kendskab til driften og strategier.

Hansen Byg ApS har en bogført værdi på 15 millioner kroner, men Søren vurderer, at den reelle værdi er tættere på 30 millioner kroner, når der tages højde for goodwill og fremtidige indtjeningsmuligheder. Sønnerne har ikke tilstrækkelig kapital til at købe selskabet kontant, og ønsker ikke at belaste selskabets likviditet unødvendigt. Omstrukturerings- og finansieringsmodellen skal derfor tage højde for dette.

Dialogen om generationsskifte af selskabet er påbegyndt, men der foreligger ingen konkret strategi, hvilket har skabt usikkerhed blandt børnene. Søren ønsker at gå på pension inden for tre år og har sammen med sønnerne besluttet at inddrage deres revisor med henblik på at få udarbejdet en detaljeret generationsskifteplan, der kan sikre virksomhedens stabilitet og succes.

6.1 Generationsskifteprocessen i praksis

Med udgangspunkt i figur 1 fra afsnit 1.5 er de tre første trin i generationsskifteprocessen fastlagt. Generationsskiftet er indledt i levende live, der skal ske generationsskifte af et kapitalselskab og det skal ske inden for familien. Derfor mangler nu de sidste trin, herunder analyse af parternes behov, valg af omstruktureringsmodel, værdiansættelse og finansiering.

6.1.1 Analyse af parternes behov i praksis

Selskabets revisor, specialiseret i generationsskifter af familieejede virksomheder, har inviteret Søren, Hanne og børnene til et møde. Formålet er at analysere deres individuelle behov og virksomhedens behov, for herigennem at kunne skabe et overblik over de kompromiser, som kan være nødvendige for at sikre et vellykket generationsskifte. De identificerede behov fra mødet er opsummeret i punktform nedenfor.

Sørens behov

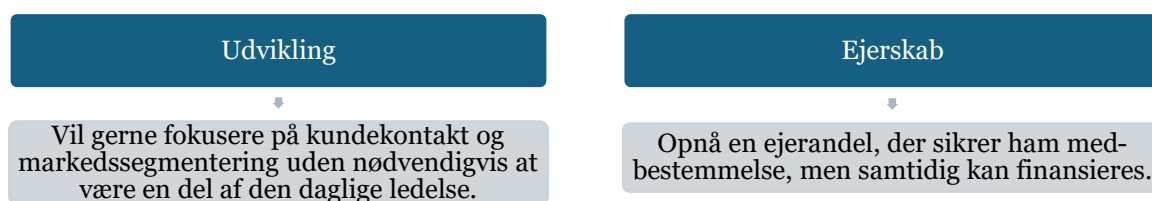
Magnus behov

Malthes behov

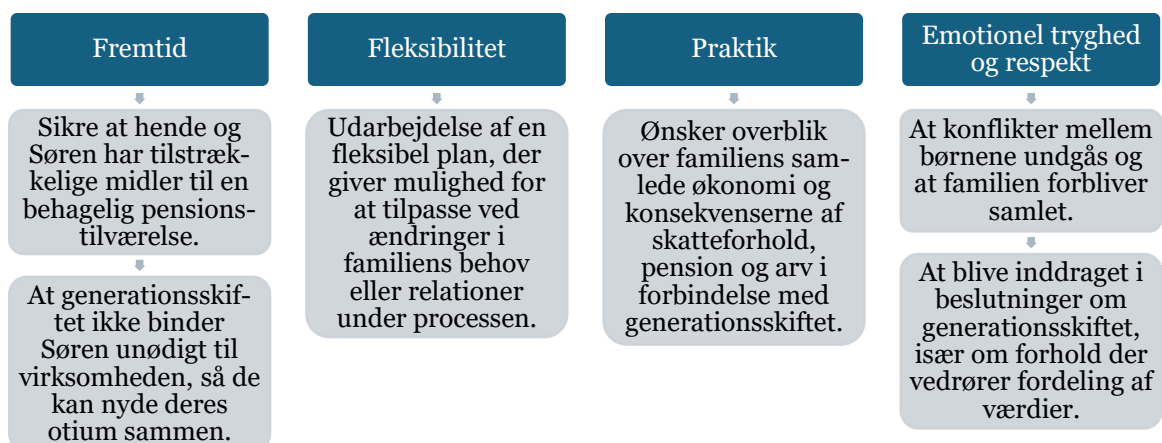
Martins behov

Monas behov

Hannes behov

Virksomhedens behov

Behov der er fælles for alle parter

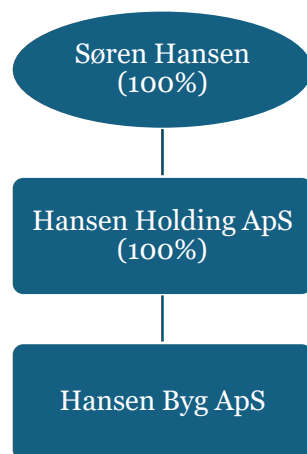

De identificerede behov vil danne grundlag for udarbejdelsen af en detaljeret generationsskifteplan, som behandles i afsnit 6.2. Her vurderes behovene og nødvendige kompromiser præsenteres til sikring af et for familien vellykket generationsskifte.

6.1.2 Omstruktureringsmodel i praksis

Som led i generationsskifteprocessen er det essentielt at vurdere, hvilken omstruktureringsmodel der er mest hensigtsmæssig i situationen. Dette kræver en analyse af, hvordan den nuværende koncernstruktur ser ud, og hvordan familien ønsker, at koncernstrukturen skal se ud efter generationsskiftet.

Hansen Byg ApS har gennem årene oplevet stabil vækst og er i dag en veletableret virksomhed. Søren Hansen har som eneejer ikke tidligere overvejet en opdeling af aktiviteten med henblik på risikospredning. I forbindelse med generationsskifteplanlægningen vurderes det derfor relevant at tage dette med i betragtningen. Den nuværende koncernstruktur fremgår af figur 3.

Figur 3: Koncernstruktur før det indledte generationsskifte. Kilde: Egen tilvirkning.

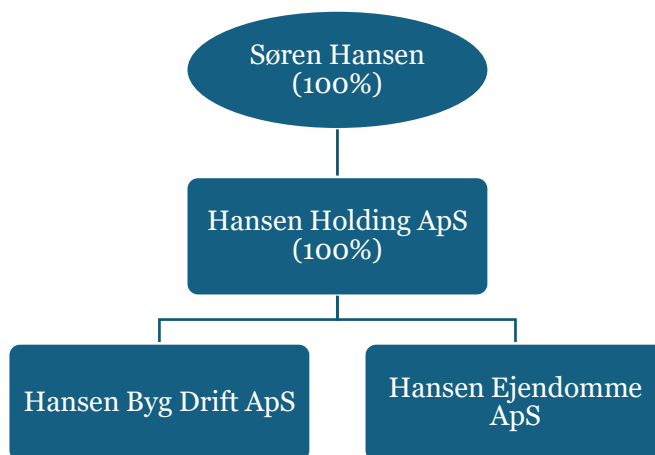
For at imødekomme sønnernes ønske om risikospredning og samtidig muliggøre en opdeling af aktiviteterne, vurderes det relevant at indlede generationsskiftet med gennemførsel af en skattefri ophørsspaltning. Formålet er at adskille ejendomsaktiviteten fra driftsaktiviteten, ved at placere ejendommen i et selvstændigt selskab. Dette vil give sønnerne mulighed for på sigt at bygge ejendomme til videresalg eller udlejning, hvormed alt ejendomsdrift kan håndteres særskilt i dette selskab. Ejendommen vil blive udlejet til driftselskabet.

Den skattefri ophørsspaltning gennemføres uden tilladelse, idet betingelserne herfor er opfyldt uden særlige tvivlspunkter. Dette giver samtidig mulighed for, at der kan ske efterfølgende skattefrie omstruktureringer uden eventuelle særlige vilkår fastsat af Skattestyrelsen i forbindelse med tilladelsen. Ophørsspaltning vælges fremfor grenspaltning for at undgå grenkravet, hvilket giver større fleksibilitet i fordelingen i forbindelse med udspaltningen.

Børnene modtager ingen anparter i forbindelse med den indledende skattefri ophørsspaltning. Hansen Holding ApS, der ejer alle anparterne i Hansen Byg ApS, vederlægges udelukkende med anparter i de to nystiftede selskaber Hansen Byg Drift ApS og Hansen Ejendomme ApS. De udspaltede aktiver og passiver fordeles mellem de to selskaber, for at opfylde betingelserne i henhold til FUL § 15 a, stk. 2. Efter spaltningen ejer Hansen Holding ApS 100% af anparterne i de to nystiftede selskaber mens Hansen Byg ApS ophører.

Koncernen har regnskabsafslutning den 31. december, hvormed regnskabsåret følger kalenderåret. Dette vil også gøre sig gældende efter ophørsspaltningen. Den skattemæssige spaltningsdato fastsættes i henhold til FUL § 5, stk. 3, idet der sker ændringer i sambeskatningskredsen. Da de to nystiftede selskaber ikke modtager aktiver og passiver fra selskaber uden for koncernen, får koncernetableringen retsvirkning fra indkomstårets begyndelse. Der er ingen skattemæssige underskud fra tidligere år, der skal tages højde for. Ophørsspaltningen anmeldes til Skattestyrelsen

senest en måned efter vedtagelsen i henhold til FUL § 6. Efter ophørsspaltningen ser koncernstrukturen ud som det er vist i figur 4.

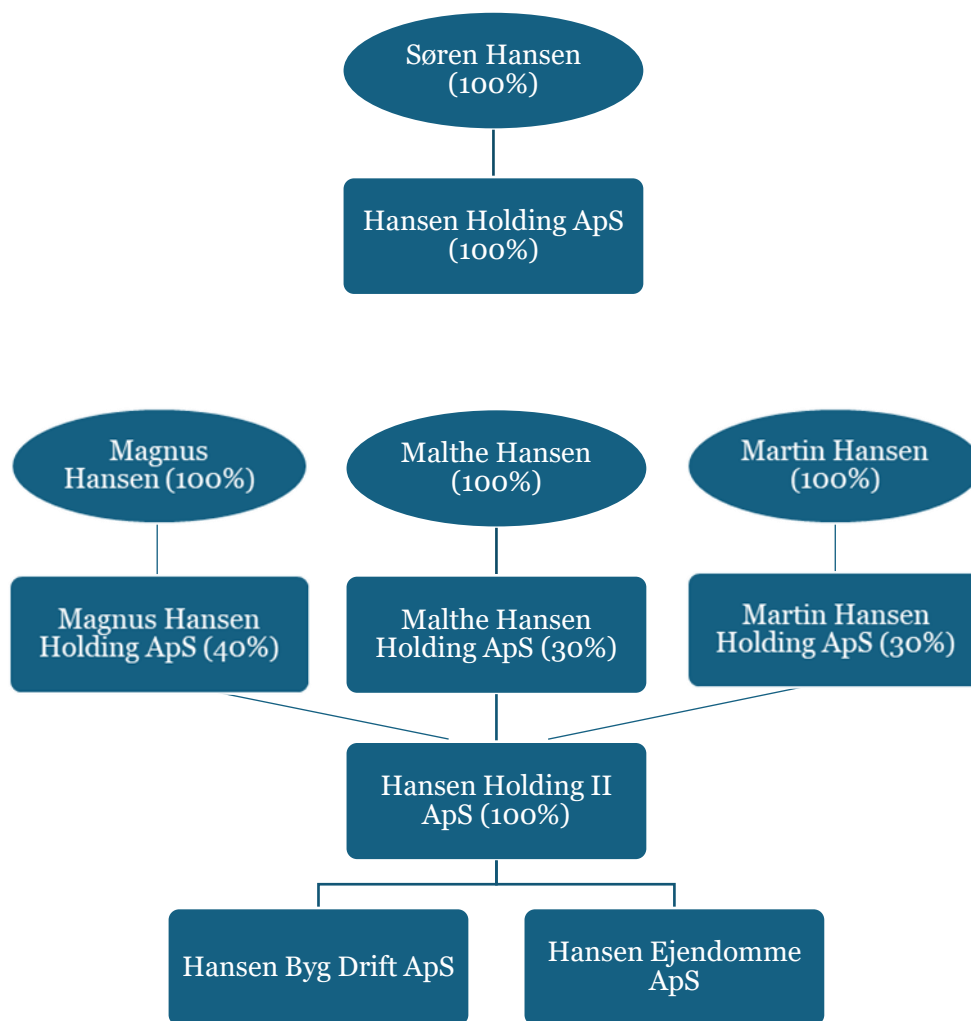
Figur 4: Koncernstruktur efter ophørsspaltning. Kilde: Egen tilvirkning.

Der udarbejdes en spaltningsbalance pr. 1. januar, hvorefter det fremgår, hvordan det er besluttet, at det ophørende selskab Hansen Byg ApS' balance skal udspaltes til de nystiftede selskaber. Der foretages en forholdsmæssig fordeling af aktiver og gæld i henhold til betingelsen af FUL § 15 a, stk. 2, 3. pkt. Forholdet mellem aktiver og gæld udgør 1,6, hvorfor dette er fordelingsnøglen ved udspaltningen til henholdsvis Hansen Byg Drift ApS og Hansen Ejendomme ApS. Der henvises til bilag 3, hvorefter den udarbejdede spaltningsbalance fremgår.

Idet overdrageren og overtagererne er enige i, at overdragelsen skal ske med skattemæssig succession, er det næste trin at vurdere, hvorvidt Hansen Byg ApS anses at være en pengetank, i henhold til ABL § 34. Vurderingen tager udgangspunkt i et gennemsnit af regnskabstal for de seneste tre regnskabsår, korrigeret i henhold til gældende cirkulærer. Se bilag 4, hvor regnskabstallene er opgjort til vurdering af, om der er tale om en pengetank.

Som det fremgår af bilaget, korrigeres ejendommen, så den i stedet indregnes til den seneste offentlige ejendomsvurdering. Som følge heraf foretages der en korrektion af udskudt skat. Nettokorrektionen korrigeres over egenkapitalen. Der er ikke andre regnskabsposter, som i henhold til cirkulærene skal korrigeres, hvorfor det nu kan kontrolleres, om indtægtskriteriet og aktivkriteriet er opfyldt. Indtægter fra passiv kapitalanbringelse består udelukkende af finansielle indtægter, mens den passive kapitalanbringelse udelukkende består af likvider. Beregningerne viser, at de gennemsnitlige indtægter fra passiv kapitalanbringelse udgør 0,2% mens den gennemsnitlige passive kapitalanbringelse udgør 46,7%. Da begge kriterier ligger under grænseværdien på 50%, anses selskabet ikke for at være en pengetank, hvorfor der kan ske overdragelse med skattemæssig succession.

Når generationsskiftet er afsluttet, vil koncernstrukturerne fremstå som illustreret i figur 5. Anparterne i Hansen Byg Drift ApS og Hansen Ejendomme ApS overdrages til et nystiftet holdingselskab, Hansen Holding II ApS, som ejes af børnene. Søren beholder dermed sit holdingselskab, hvor resultat udloddet fra driftselskabet i løbet af årene ligger sammen med en eventuel avance ved salg af kapitalandelene i de to selskaber.

Figur 5: Koncernstrukturer efter endeligt generationsskifte til børnene. Kilde: Egen tilvirkning.

6.1.3 Værdiansættelse i praksis

Før anparterne kan overdrages til sønnerne, skal selskabets handelsværdi fastsættes. Ud over korrektionerne, der blev foretaget i forbindelse med vurderingen af, om selskabet er en pengetank, skal der beregnes en goodwill, som tillægges den bogførte værdi. Denne beregning er nødvendig, da virksomhedens fremtidige indtjeningsevne ikke er fuldt afspejlet i den bogførte værdi. Det henvises til bilag 5 for beregning handelsværdien, herunder goodwill.

Goodwillberegningen tager udgangspunkt i virksomhedens gennemsnitsindtjening for de seneste tre regnskabsår, reguleret for finansielle poster. Der foretages ingen korrektion for udviklingstendensen, da denne ikke har været konstant i henhold til CIR nr. 44 af 28. marts 2000. Året 2022 var et historisk godt år grundet Covid-19, hvor virksomheden oplevede ekstra høj aktivitet.

En forrentning af aktiver på 3% plus kapitalafkastsatsen på 4%.²¹⁴ fratrækkes inden det beregnede beløb kapitaliseres. Den foreløbige goodwill beregnes dermed til 7 millioner kroner. Kapitaliseringen foretages under antagelse af, at den erhvervede goodwill's levetid udgør 7 år, idet der ikke vurderes at være særlige forhold, som taler for at fravige fra hovedreglen i AL § 40. Forrentningen er 8% plus kapitalafkastsatsen på 4%, hvilket giver en samlet kapitaliseringsfaktor på 2,57. Denne beregning følger af følgende formel, hvor n =levetid, t =tidspunkt og r =renten:

$$\sum_{t=1}^n \frac{\left(1 - \frac{t-1}{n}\right) + \frac{n-t}{n}}{2} * (1 + r)^{-t}$$

Kapitaliseringsfaktoren multipliceres med den foreløbige beregnede goodwill, hvormed der beregnes en goodwill på 18,1 millioner kroner. Sammenlagt med den bogførte værdi, korrigeret i henhold til cirkulærerne, opnås en handelsværdi på 32,3 millioner kroner. Selvom beregningen er baseret på historiske tal, vurderes den at afspejle den reelle handelsværdi, som en uafhængig køber ville være villig til at betale for virksomheden.

6.1.4 Finansiering i praksis

Familien har besluttet at undgå ekstern bankfinansiering som led i generationsskiftet. Denne beslutning er truffet på baggrund af de høje omkostninger forbundet med bankfinansieringen, kombineret med krav om personlig hæftelse for lånet og Søren's rolle som kautionist. Søren's økonomiske situation vurderes som solid, idet han er sikret likviditet gennem værdipapirerne og likviditeten i hans holdingselskab, hans private formue samt pensionsudbetalinger. Dette gør det muligt at strukturere finansieringen til fordel for børnene. Finansieringen vil således bestå af en kombination af gaveoverdragelse og rentefrit anfordringslån.

Beregning af passivpost

Da overdragelsen sker med skattemæssig succession og indeholder en gaveoverdragelse, beregnes en passivpost til modregning i den gaveafgiftspligtige værdi. På overdragelsestidspunktet er der indregnet en udskudt skatteforpligtelse på 0,4 millioner kroner i balancen, svarende til et skattegrundlag på 1,7 millioner kroner. Den udskudte skatteforpligtelse kan udelukkende henføres til de materielle anlægsaktiver, hvor de regnskabsmæssige værdier overstiger de skattemæssige værdier. Da det er en betingelse, at den udskudte skat ikke allerede er fratrasket i kapitalandelenes værdi, fratrækkes et nettobeløb på 1,3 millioner kroner, idet den latente skat allerede er indregnet.

²¹⁴ SKM2024.399.SKTST

Avancen kan dermed opgøres til 30,9 millioner kroner (handelsværdi fratrukket udskudt skat og anskaffelsessummen på anparterne). Dermed beregnes en passivpost på 6,8 millioner kroner. Selvom gaven kun udgør en del af overdragelsen, reduceres passivposten ikke forholdsmæssigt, da der kun er hjemmel til at beregne passivposten på grundlag af hele den latente skat, som tidligere nævnt. Beregningen fremgår af bilag 6.

Kombineret gaveoverdragelse og anfordringslån

Finansieringen består af en gaveoverdragelse på 3,7 millioner kroner samt et anfordringslån, nærmere bestemt et familielån, på 20,4 millioner kroner. Lånet fordeles som følger: 8,4 millioner kroner til Magnus, 6 millioner kroner Malthe og 6 millioner til Martin, hvilket Søren modtager tilsvarende fordringer på de pågældende beløb. Hver af sønnerne modtager dermed en gave på 1,23 millioner kroner inklusiv det afgiftsfrie beløb i henhold til BAL § 22.

Som en del af aftalen modtager Mona en gave på 2 millioner kroner som økonomisk kompensation for ikke at være involveret i virksomheden. For at sikre balance i arvefordelingen har Søren og Hanne aftalt løbende at justere deres testamente med henblik på at opnå retfærdighed.

Som det fremgår af bilag 7, er der foretaget en beregning af den samlede gaveafgift for de fire børn. Denne beløber sig til 0,5 millioner kroner, når der tages udgangspunkt i det nye lovforslag, som reducerer gaveafgiften fra 15% til 10%. Sønnernes anfordringslån er ikke skattepligtige, men eventuel restgæld vil forfalde til betaling med en boafgift på 10%, når Søren går bort. Revisor varetager indberetningen af gaverne til Skattestyrelsen, mens det påhviler børnene individuelt at betale deres andel af den beregnede gaveafgift.

6.2 Overordnet generationsskifteplan

Med udgangspunkt i den beskrevne generationsskifteproces er der udarbejdet en overordnet generationsskifteplan for Hansen Byg ApS. Familien har allerede gennemført de første to faser og er nu klar til at påbegynde den egentlige omstrukturering og finansiering. Planens formål er at sikre virksomhedens fortsatte stabilitet og vækst, samtidig med at familiens og virksomhedens behov og ønsker balanceres. Dette skal muliggøre, at Søren kan træde tilbage og overdrage virksomheden til sine tre sønner, mens datteren Mona modtager en økonomisk kompensation, der anses for retfærdig. Overdragelsen blev planlagt som en successiv proces over tre år, for at sikre en glidende overgang og minimere risikoen for usikkerhed hos virksomheden såvel som familien.

Tidslinje og overdragelsesproces

Generationsskiftet er blevet inddelt i tre faser, for at sikre en struktureret plan for processen, som familien kunne tage udgangspunkt i.

Hovedformålet med den første og indledende fase var planlægning og kommunikation. Det var her, i samarbejde med en ekstern revisor, blev udarbejdet en detaljeret generationsskifteplan, der tog højde for økonomiske, juridiske og skattemæssige forhold. Som en del af forberedelsen blev der udarbejdet en detaljeret overdragelsesaftale, der sikrede korrekt registrering af ændringer, samtykke fra væsentlige kreditorer og kunder, konkurrenceklausuler, skatteforbehold og fordeling af omkostninger i forbindelse med generationsskiftet. Der blev desuden udarbejdet en fælles ejeraftale, hvor ansvarsfordelingen blev afstemt og klarlagt for de forskellige faser. Den fælles ejeraftale indeholdt desuden klare og enkle retningslinjer for opløsning heraf og en fælles målsætning for virksomheden, så de var enige om hvor de ville hen. For at beskytte kapitalandelene i tilfælde af skilsmisse, blev der oprettet en tilknyttet aftale, i form af særeje.

Søren fortsatte som den daglige ledelse i denne periode, mens Magnus gradvist blev forberedt på at overtage rollen som administrerende direktør i selskabet. Generationsskiftet blev kommunikeret til medarbejdere og samarbejdspartnere for at skabe tillid til den nye ledelse og sikrer, at medarbejderne forstod og støttede overgangen. Samtidig indtrådte Malthe og Martin så småt i deres roller som henholdsvis projektleder og kundeansvarlig, hvilket gav Søren mulighed for at støtte dem i så lang tid som muligt. Herudover kunne Søren introducere Martin til virksomhedens nøglekunder og samarbejdspartnere. Dette var ligeledes for at signalere stabilitet og kontinuitet.

Mellem fasens hovedformål var gradvis overdragelse. Derfor indtrådte Magnus officielt som administrerende direktør i denne fase med støtte fra Søren. Malthe og Martin intensiverede deres arbejde i deres respektive roller og bidrog herigennem til virksomhedens drift og udvikling. Søren begyndte gradvist at reducere sin involvering i den daglige drift, men fortsatte med at deltage i bestyrelsesmøder og rådgive sønnerne for at sikre en stabil overgang.

I den tredje og afsluttende fase, som familien er i på nuværende tidspunkt, gennemføres den endelige omstrukturering, ejerskifte og finansiering. Søren træder tilbage fra alle de endnu aktive roller og ejerskabet overdrages til sønnerne. Søren vil fungere som sparringspartner i en begrænset overgangsperiode herefter.

Ledelsesstruktur og rollefordeling

Når generationsskiftet er gennemført, er Magnus administrerende direktør med ansvaret for virksomhedens daglige drift og den overordnede strategiske ledelse. Malthe fortsætter som murer og projektleder med fokus på planlægning og opfølgning på byggeprojekter, mens Martin varetager kundekontakt og markedsudvikling. For at sikre klare beslutningsprocesser og forebygge konflikter etableres en professionel bestyrelse med en ekstern formand, hvor alle tre sønner deltager som bestyrelsesmedlemmer som hidtil.

Det er et krav, at Magnus respekterer sine brødres medejerskab og medbestemmelse i virksomheden gennem bestyrelsen. Denne struktur sikrer balance mellem brødrene og virksomhedens behov for strategisk styring.

Ejerskab

Efter generationsskiftet er ejerskabet fordelt med 40% til Magnus, for at afspejle hans rolle som direktør og 30% til henholdsvis Malthé og Martin, hvilket anerkender deres bidrag uden at pålægge dem et uønsket ledelsesansvar. Mona modtager en økonomisk kompensation på 2 millioner kroner, finansieret af Søren's private midler. Samtidig justeres fordelingen af den resterende arv gennem Søren og Hannes testamente, for at sikre balance og retfærdighed. Deres økonomiske tryghed sikres gennem pensionsudbetalinger og midler fra holdingselskabet Hansen Holding ApS, som fortsætter med at foretage investeringer og generere indkomst.

Omstrukturering og finansiering

For at skabe en mere fleksibel struktur, sikre risikospredning og en klar opdeling mellem drift og aktiver, foretages der en skattefri ophørsspaltning. Hansen Byg ApS spaltes i to selskaber.

1. Hansen Byg Drift ApS, der håndterer den daglige drift og byggeservice.
2. Hansen Ejendomme ApS, som ejer ejendomme og står for udlejning.

Ejendommene udlejes til driftselskabet og ejerskabet overdrages til sønnerne gennem en kombination af gaveoverdragelse og familielån. Det vurderes at finansieringen vil balancere familiens økonomiske behov såvel som virksomhedens drift, herunder fremtidige investeringsbehov.

7. Konklusion

Generationsskifte er en kompleks proces og central problemstilling i dansk erhvervsliv. Dette fremhæver at en veltilrettelagt generationsskifteproces, der kræver integration af juridiske, økonomiske og familiemæssige hensyn, er altafgørende. Specialet har undersøgt, hvordan planlægning kan bidrage til et vellykket generationsskifte gennem grundig analyse af parternes behov, valg af relevante omstrukturingsmodeller, værdiansættelsesmetoder og relevante finansieringsmuligheder. Casen har samtidig fungeret som en praktisk illustration af, hvordan teori og praksis kan forenes, hvilke udfordringer der kan opstå i forbindelse med generationsskifteprocessen, herunder konflikter mellem familiemedlemmer og usikkerhed blandt virksomhedens medarbejdere og samarbejdspartnere samt mulige løsninger herpå.

Analyse af parternes behov

En grundig analyse af parternes behov danner grundlaget for at balancere virksomhedens og familiens interesser. Dette bidrager til planlægningen af et vellykket generationsskifte og udarbejdelsen af en værdifuld generationsskifteplan til parterne. Et konkret eksempel fra casen viste, hvordan en gennemgang af parternes behov dannede grundlag for en generationsskifteplan, der kunne tilgodesee alle parter, hvor der var sket forventningsafstemning og indgået relevante kompromiser. En tidlig igangsættelse af planlægningen muliggør et successivt generationsskifte.

Parternes forskellige perspektiver og roller i virksomheden bør klarlægges og koordineres mens analysen skal inkludere både kort- og langsigtede perspektiver for at sikre bæredygtige løsninger og minimere potentielle konflikter og dermed sikre en vellykket overdragelse. Undersøgelsen viser, at tidlig og åben kommunikation samt inddragelse af professionelle rådgivere kan styrke generationskifteprocessen ved at skabe gennemsigtighed, håndtere problemstillinger objektivt samt sikre at alle relevante behov tages i betragtning. Gennem fastsættelse af fælles målsætninger for generationskiftet og virksomheden samt udarbejdelse af juridiske dokumenter og aftaler, kan processen blive både effektiv og retfærdig for parterne. Behovsanalysen skal fungere som det grundlæggende fundament for de efterfølgende valg af strategier og modeller, som skal foretages.

Omstrukturingsmodeller

Valg af omstrukturingsmodeller udgør ligeledes en vigtig del af generationsskifteplanlægningen. Relevante modeller, herunder skattefri aktieombytning, skattefri spaltning, skattefri tilførsel af aktiver samt tilbagesalg af kapitalandele er blevet analyseret. Modellerne giver mulighed for at tilpasse virksomhedens struktur til virksomhedens og familiens specifikke forhold, for herigennem at understøtte en vellykket overdragelse mellem generationerne.

Aktieombytning kan anvendes, når det ønskes at skabe en holdingstruktur for at forenkle overdragelsen. Dermed kan overskud udloddes fra driftselskabet til holdingselskabet, så det bliver økonomisk lettere for den yngre generation at købe driftselskabet samtidig med at driftsrisikoen reduceres gennem risikoafgrænsning. Herudover kan andelene i holdingselskabet overdrages gradvist til den yngre generation uden at driften forstyrres.

Spaltning kan være fordelagtig at anvende, hvis man har en virksomhed med både risikofyldte og stabile aktiviteter, som man ønsker at splitte for at reducere risikoen. Herudover kan spaltning være relevant, hvis arvinger skal overtage forskellige aktiviteter i virksomheden, eksempelvis en arving overtager driften mens en anden overtager ejendomsaktiver. Hermed reduceres konflikter, og der er klare ansvarsområder. I casen vurderes skattefri ophørsspaltning at være den mest relevante omstruktureringsmodel, da den gav mulighed for at adskille driftsaktiviteten og ejendomsaktiviteten. Dermed blev der foretaget en risikospredning samtidig med at der blev skabt en fleksibel struktur, som kunne tilpasses virksomheden fremtidige behov. Valget blev underbygget af muligheden for at minimere de skattemæssige byrder ved generationsskiftet gennem skattemæssig succession og samtidig opfylde familiens ønske om at bevare ejerskab og kontrol over virksomheden.

Tilførsel af aktiver kan anvendes, hvis man ønsker at omstrukturere aktiverne internt i en koncern for herigennem at kunne optimere skatteforhold eller risikostyring. Samtidig kan der skabes en holdingstruktur.

Tilbagesalg af kapitalandele kan være relevant, når den ældre generation ønsker at reducere sin ejerandel uden at tilføje eksterne ejere. Herudover giver det mulighed for at virksomheden kan fordele andelene til arvingerne. Denne model kan ikke gennemføres med skattemæssig succession men er finansielt fordelagtig.

Undersøgelsen viser, at den rette omstruktureringsmodel afhænger af virksomhedsstrukturen, familiens ønsker og de specifikke juridiske rammer. Dette understreger behovet for en helhedsorienteret tilgang ved valg af omstruktureringsmodeller. Subjektive regelsæt medfører fleksibilitet, mens objektive regelsæt er mere enkle.

Værdiansættelsesmetoder

Opgørelse af et retvisende værdigrundlag for overdragelsen er en vigtig faktor i gennemførelsen af et generationsskifte inden for familien. Når handelsværdien ikke er kendt, kan der anvendes forskellige metoder til opgørelsen, herunder cirkulærerne, omkostningsbaserede modeller, kapitalbaserede modeller og markedsbaserede modeller. Hver metode har deres styrker og svagheder afhængigt af virksomhedens struktur og branche. Derfor skal det vurderes hvilken metode, der vil være mest relevant i den enkelte situation for opgørelse af en retvisende handelsværdi.

Cirkulærende er gode til at sikre det retvisende billeder, når der er tale om mindre komplekse virksomheder med få aktiver eller aktiviteter, som derfor let kan vurderes ud fra generelle retningslinjer. Cirkulærerne anvendes ofte i forbindelse med værdiansættelsen til Skats vurdering, hvor en standardiseret metode ofte er nødvendig for accept. Omkostningsbaserede modeller er velegnede, når en virksomheds værdi primært består af dens aktiver, og der ikke er store forventninger til fremtidig indtjening. Disse modeller anvendes derfor oftest ved virksomheder med begrænset vækstpotentiale. Kapitalbaserede modeller er velegnede, når virksomhedens værdi afspejler den fremtidige indtjeningsevne over tid. Derfor anvendes disse modeller oftest for veletablerede virksomheder med en stabil drift. Markedsbaserede modeller er velegnede, når der findes sammenlignelige virksomheder. Bruges ofte i brancher, hvor der er mange data tilgængelige om salg af lignende virksomheder.

Processen bør understøttes af uvildige eksperter for at sikre troværdighed. En gennemsigtig og velbegrundet værdiansættelse kan bidrage til at minimere konflikter parterne imellem, men også til en smidigere godkendelsesproces ved Skattestyrelsen.

Finansieringsmuligheder

Finansieringens sammensætning er afgørende for at sikre, at generationsskiftet ikke belaster virksomhedens og familiernes økonomi unødigt. De diskuteret finansieringsmuligheder, herunder sælgerfinansiering som gave eller gældsbrief samt kontant betaling eventuelt gennem bankfinansiering er fremhævet som relevante muligheder ved finansiering af generationsskifter inden for familien. Disse kan alle tilpasses specifikt til virksomhedens og familiens behov.

Gaveoverdragelse er relevant, når den ældre generation ønsker og har mulighed for at overdrage virksomheden uden at pålægge den yngre generation en stor økonomisk byrde fra start. Gaveoverdragelse er derfor særligt relevant i familier med en god økonomisk stabilitet, hvor den ældre ikke har brug for at få modtage likvide midler i forbindelse med generationsskiftet. Anfordringslån giver, i forhold til ekstern finansiering, fleksibilitet i fastsættelse af lånevilkår, der kan mindske den finansielle byrde for den yngre generation, samtidig med at det giver mulighed for gradvis betaling. Anfordringslån er en relevant finansieringsmulighed, når den yngre generation ikke har kapital til at betale for virksomheden med det samme. Kontant betaling eventuelt gennem delvis bankfinansiering er en god finansieringsmulighed, når den ældre generation har behov for likviditet i forbindelse med overdragelsen, for at sikre deres egen økonomi efter generationsskiftet.

En kombination af finansieringsmulighederne kan ofte være den mest hensigtsmæssige løsning, afhængigt af virksomhedens og familiens økonomiske behov og situation. En tidlig planlægning af finansieringsstrategien kan være afgørende for at undgå uforudsete problemstillinger.

I casen bestod finansieringen af en kombination af gaveoverdragelse og rentefri anfordringslån, så sønnerne kunne overtage selskabet uden ekstern finansiering. Søren bidrog med midler fra sin private formue og holdingselskab, hvilket reducerede likviditetsbelastningen for både børnene og virksomheden.

Samlet vurdering

Specialet konkluderer, at et vellykket generationsskifte ikke kun omhandler tekniske løsninger og skatteoptimering men kræver omhyggelig planlægning, fleksibilitet, kommunikation og en helhedsorienteret tilgang, hvor familiens ønsker og virksomhedens behov integreres. Tidlig planlægning, inddragelse af professionelle rådgivere og fleksible løsninger er afgørende til sikring af en stabil overdragelse. Ved at kombinere grundige behovsanalyser, der dækker parternes interesser, valg af tilpassede omstrukturingsmodeller, retvisende værdiansættelser, der skaber gennemsigtighed, og relevante finansieringsløsninger, som sikrer økonomisk bæredygtighed, skabes en generationsskifteplan, der ikke kun understøtter virksomhedens fortsatte drift, men også sikrer familiens fremtidige samarbejde og relationer.

Litteraturliste

Bøger

Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene (2020): *Kvalitative metoder*. 3. udgave, 1. oplag. Hans Reitzels Forlag.

Darmer, Per, Jordansen, Birgit, Madsen, Jens A. & Thomsen, Johannes (2010): *Paradigmer i praksis: anvendelse af metoder til studier af organiserings- og ledelsesprocesser*. 1. udgave. Handelshøjskolens Forlag.

Hansen, Lone L. & Werlauff, Erik (2016): *Den juridiske metode – en introduktion*. 1. udgave, 2. oplag. Jurist- og økonomforbundets Forlag.

Haustrup, Steen & Jensen, Andreas Munk (2017): *De bløde problemstillinger i generationsskifter – en samtalebog for familieejede virksomheder*. 1. udgave. Steen Haustrup og Andreas Munk Jensen.

Nielsen, René Nesgaard (2018): *Videnskabsteori og projektarbejde for erhvervsøkonomer*. 1. udgave. Djøf Forlag.

Olesen, Birgitte Sølvkær (2023): *Generationsskifte og omstrukturering – det skatteretlige grundlag*. 7. udgave, 1. oplag. Djøf Forlag.

Serup, Michael (2019): *Generationsskifte – omstrukturering*. 3. udgave, 1. oplag. Karnov Group Denmark A/S.

Internetkilder

Beierholm: *Finansiering af generations- og ejerskifte*. Set d. 06-10-2024. <https://www.beierholm.dk/services/raadgivning/generationsskifte/finansiering-af-generations-og-ejerskifte>

Clemens: *Generationsskifte: Nye regler på vej – væsentlige lempelser*. Udgivet d. 03-07-2024. Set d. 18-10-2024. <https://clemenslaw.dk/aktuelt/generationsskifte-nye-regler-paa-vej-vaesentlige-lempelser/>

Danmarks Domstole: *Arv og testamente*. Set d. 09-10-2024. <https://www.domstol.dk/al-le-emner/doedsfald-og-arv/arv-og-testamente/>

Dansk industri: *Regeringens udspil til en ny generationsskifteskat er tæt på et politisk pletskud*. Set d. 18-10-2024. <https://www.danskindustri.dk/danskefamilievirksomheder/regeringens-udspil-til-en-ny-generationsskifteskat-er-tat-pa-et-politisk-pletskud/>

Danske bank: *Det skal du huske ved gældsbreve i familien*. Set d. 31-10-2024. <https://danske-bank.dk/private-banking/om-private-banking/nyheder/gaeldsbreve>

Dinero: *Generationsskifte*. Set d. 06-10-2024. <https://dinero.dk/ordbog/generationsskifte/>

Ejerlederen: *Generationsskifte*. Set d. 19-09-2024. <https://ejerlederen.dk/generationsskifte>

Ejerlederen: *Hvad er en ejerleder?* Set d. 19-09-2024. <https://ejerlederen.dk/hvad-er-en-ejerleder>

König Advokater: *Nye regler om generationsskifte*. Udgivet d. 01-07-2024. Set d. 06-10-2024. <https://www.danlaw.dk/nye-regler-om-generationsskifte/>

Legal Desk: *Hvad er et anfordringslån?* Set d. 20-12-2024. <https://www.legaldesk.dk/privat/familielaan/anfordringslaan#:~:text=Et%20anfordringsl%C3%A5n%20er%20et%20l%C3%A5n,for-%2C%20hvorn%C3%A5r%20l%C3%A5net%20skal%20tilbagebetales>

Legal Desk: *Kaution*. Set d. 20-12-2024. <https://www.legaldesk.dk/erhverv/kommerciel-laaneaftale/kaution>

Min Advokat: *Med skriftligt gavebrev sikres bevis for gaven*. Set d. 31-10-2024. <https://www.minadvokat.dk/pengegaver/>

Sagførerne: *Generationsskifte*. Set d. 06-10-2024. https://sagfoererne.com/virksomhedsoverdragelse/generationsskifte/?gad_source=1&gclid=CjoKCQjw6oi4BhD1ARIsAL6pox3-ZBVe37ShnmsH-fHD1But-wytXgnq9ZHhCR1qmCswsOs4Q4SchJDJoaAqQFEALw_wcB

Skat: *Armslængdeprincippet i LL § 2*. Set. d. 01-11-2024. <https://info.skat.dk/data.aspx?-oid=-2049949>

Aarhus Universitet: *Kvalitativ og kvantitativ forskning*. Set d. 09-10-2024. <https://metode-guiden.au.dk/kvalitativ-og-kvantitativ-forskning>

Juridiske vejledninger, bekendtgørelser og direktiver

BEK nr. 1003 af 6. september 2014

CIR nr. 44 af 28. marts 2000

Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.D Selskabs-, fonds- og foreningsbeskatning

Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.J Værdiansættelse.

Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 C.A Personbeskatning.

Den juridiske vejledning 2024-2 af 2024-07-31 E.B Tinglysningsafgift.

Fusionsdirektivet 2009/133/EF

Rådets direktiv 2005/19/EF

Domme, afgørelser, praksis og bindende svar

SKM2002.428.LSR

SKM2003.338.HR

SKM2007.921.SR

SKM2008.182.SR

SKM2009.358.SR

SKM2009.646.SR

SKM2004.73.TSS

SKM.2005.429.TSS

SKM2011.250.SKAT

SKM.2010.765.SR

SKM2024.399.SKTST

Love

Aktieavancebeskatningsloven (ABL)

Afskrivningsloven (AL)

Arveloven

Boafgiftsloven (BAL)

Danske Lov (DL)

Fusionsskatteloven (FUL)

Kursgevinstloven (KGL)

Kildeskatteloven (KSL)

Skatteforvaltningsloven (SFL)

Statsskatteloven (SL)

Selskabsloven (SLL)

Virksomhedsskatteloven (VSO)

Årsregnskabsloven (ÅRL)

Bilag

Bilag 1 – Regnskabstal og nøgletal Hansen Byg ApS (tre seneste regnskabsår)

Resultatopgørelse 1. januar til 31. december

	2024	2023	2022
	kr.	kr.	kr.
Nettoomsætning	135.983.612	133.317.267	141.316.303
Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-93.605.418	-92.222.087	-96.690.003
Dækningsbidrag	42.378.194	41.095.180	44.626.300
Andre eksterne omkostninger	-2.006.893	-1.967.542	-1.928.191
Bruttofortjeneste	40.371.301	39.127.638	42.698.108
Personaleomkostninger	-31.425.524	-30.529.076	-29.307.913
Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	-1.074.974	-1.731.921	-1.292.604
Resultat før finansielle poster	7.870.804	6.866.641	12.097.592
Finansielle indtægter	403.731	397.241	0
Finansielle omkostninger	-130.745	-150.429	-418.874
Resultat før skat	8.143.790	7.113.453	11.678.718
Skat af årets resultat	-1.791.634	-1.564.960	-2.569.318
Årets resultat	6.352.156	5.548.493	9.109.400
Forslag til resultatdisponering			
Foreslået udbytte for regnskabsåret	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Overført resultat	1.352.156	548.493	4.109.400
	6.352.156	5.548.493	9.109.400

Balance 31. december

Aktiver	2024	2023	2022
	kr.	kr.	kr.
Erhvervede licenser	206.799	353.170	225.763
Immaterielle anlægsaktiver	206.799	353.170	225.763
Grunde og bygninger	3.400.000	3.480.000	3.560.000
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	5.159.303	6.007.906	5.752.556
Materielle anlægsaktiver	8.559.303	9.487.906	9.312.556
Anlægsaktiver	8.766.102	9.841.076	9.538.319
Råvarer og hjælpematerialer	0	272.754	0
Varebeholdninger	0	272.754	0
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	6.435.115	6.306.412	6.621.733
Andre tilgodehavender	354.655	441.565	1.250
Periodeafgrænsningsposter	1.117.550	1.515.879	773.037
Tilgodehavender	7.907.320	8.263.856	7.396.020
Likvide beholdninger	16.349.214	12.911.106	15.761.110
Omsætningsaktiver	24.256.534	21.447.716	23.157.130
Aktiver	33.022.636	31.288.792	32.695.449

Balance 31. december

Passiver	2024	2023	2022
	kr.	kr.	kr.
Selskabskapital	80.000	80.000	80.000
Overført resultat	10.363.490	9.011.334	8.462.841
Foreslået udbytte for regnskabsåret	5.000.000	5.000.000	5.000.000
Egenkapital	15.443.490	14.091.334	13.542.841
Hensættelser til udskudt skat	480.000	426.000	335.000
Hensatte forpligtelser	480.000	426.000	335.000
Leasingforpligtelser	929.775	1.155.991	1.381.888
Langfristede gældsforpligtelser	929.775	1.155.991	1.381.888
Leasingforpligtelser	226.774	226.216	225.897
Leverandører af varer og tjenesteydelser	9.636.426	9.443.697	9.915.882
Gæld til tilknyttede virksomheder vedr. selskabsskat	1.291.634	1.064.960	2.169.318
Anden gæld	5.014.538	4.880.594	5.124.623
Kortfristede gældsforpligtelser	16.169.371	15.615.467	17.435.720
Gældsforpligtelser	17.579.146	17.197.458	19.152.608
Passiver	33.022.636	31.288.792	32.695.449

Nøgletal

	2024	2023	2022
Dækningsgrad	31,2%	30,8%	31,6%
Bruttomargin	29,7%	29,3%	30,2%
Afkastningsgrad	23,8%	21,9%	37,0%
Overskudsgrad	5,8%	5,2%	8,6%
Egenkapitalens forrenting	43,0%	40,2%	49,3%
Solditetsgrad	46,8%	45,0%	41,4%
Likviditetsgrad	1,5	1,4	1,3

Kilde: Egen tilvirkning.

Bilag 2 – Regnskabstal Hansen Holding ApS (tre seneste regnskabsår)

Resultatopgørelse 1. januar til 31. december

	2024	2023	2022
	kr.	kr.	kr.
Andre eksterne omkostninger	-132.025	-129.731	-125.839
Bruttofortjeneste	-132.025	-129.731	-125.839
Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	6.352.156	5.548.493	9.109.400
Finansielle indtægter	767.840	653.843	0
Finansielle omkostninger	-23.713	-20.615	-1.875.642
Resultat før skat	6.964.258	6.051.990	7.107.919
Skat af årets resultat	-134.662	-110.769	440.326
Årets resultat	6.829.595	5.941.220	7.548.245
Forslag til resultatdisponering			
Foreslået udbytte for regnskabsåret	4.000.000	1.000.000	1.000.000
Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode	1.352.156	548.493	4.109.400
Overført resultat	1.477.440	4.941.220	6.548.245
	6.829.595	6.489.713	11.657.644

Balance 31. december

Aktiver	2024	2023	2022
	kr.	kr.	kr.
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	15.443.490	14.091.334	13.542.841
Finansielle anlægsaktiver	15.443.490	14.091.334	13.542.841
Anlægsaktiver	15.443.490	14.091.334	13.542.841
Tilgodehavende hos tilknyttede virksomheder vedr. selskabsskat	1.291.634	1.064.960	2.169.318
Tilgodehavender	1.291.634	1.064.960	2.169.318
Værdipapirer	16.756.245	13.769.253	10.644.895
Likvide beholdninger	5.434.485	3.915.144	1.542.187
Omsætningsaktiver	23.482.364	18.749.357	14.356.400
Aktiver	38.925.853	32.840.690	27.899.241
Passiver	2024	2023	2022
	kr.	kr.	kr.
Selskabskapital	80.000	80.000	80.000
Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode	15.363.490	14.011.334	13.462.841
Overført resultat	17.946.068	16.468.628	11.527.408
Foreslået udbytte for regnskabsåret	4.000.000	1.000.000	1.000.000
Egenkapital	37.389.557	31.559.962	26.070.249
Leverandører af varer og tjenesteydelser	100.000	95.000	90.000
Skyldig selskabsskat	1.426.296	1.175.729	1.728.992
Anden gæld	10.000	10.000	10.000
Kortfristede gældsforpligtelser	1.536.296	1.280.729	1.828.992
Gældsforpligtelser	1.536.296	1.280.729	1.828.992
Passiver	38.925.853	32.840.691	27.899.241

Kilde: Egen tilvirkning.

Bilag 3 – Spaltningsbalance ved skattefri ophørsspaltning af Hansen Byg ApS

Spaltningsbalance 1. januar

Aktiver	Åbningsbalance	Hansen Byg	Hansen Ejen-
	kr.	Drift ApS	domme ApS
		kr.	kr.
Erhvervede licenser	206.799	206.799	0
Immaterielle anlægsaktiver	206.799	206.799	0
Grunde og bygninger	3.400.000	0	3.400.000
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	5.159.303	5.159.303	0
Materielle anlægsaktiver	8.559.303	5.159.303	3.400.000
Anlægsaktiver	8.766.102	5.366.102	3.400.000
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	6.435.115	6.435.115	0
Andre tilgodehavender	354.655	354.655	0
Periodeafgrænsningsposter	1.117.550	1.037.550	80.000
Tilgodehavender	7.907.320	7.827.320	80.000
Likvide beholdninger	11.349.214	11.349.214	0
Omsætningsaktiver	19.256.534	19.176.534	80.000
Aktiver	28.022.636	24.542.636	3.480.000

Spaltningsbalance 1. januar

Passiver	Åbningsbalance kr.	Hansen Byg Drift ApS kr.	Hansen Ejen- domme ApS kr.
Selskabskapital	80.000	40.000	40.000
Overført resultat	10.363.490	9.106.158	1.257.332
Egenkapital	10.443.490	9.146.158	1.297.332
Hensættelser til udskudt skat	480.000	426.000	54.000
Hensatte forpligtelser	480.000	426.000	54.000
Leasingforpligtelser	929.775	929.775	0
Langfristede gældsforpligtelser	929.775	929.775	0
Leasingforpligtelser	226.774	226.774	0
Leverandører af varer og tjenesteydelser	9.636.426	9.605.426	31.000
Gæld til tilknyttede virksomheder vedr. selskabsskat	1.291.634	1.291.634	0
Anden gæld	5.014.538	2.916.870	2.097.668
Kortfristede gældsforpligtelser	16.169.371	14.040.703	2.128.668
Gældsforpligtelser	17.579.146	15.396.478	2.182.668
Passiver	28.022.636	24.542.636	3.480.000
Forhold mellem aktiver og gæld	1,6	1,6	1,6

Kilde: Egen tilvirkning.

Bilag 4 – Regnskabstal til vurdering af pengetanksreglen

Resultatopgørelse 1. januar til 31. december

	2024	2023	2022	Gennemsnit	Korrektioner i henhold til cikurlærer	Gennemsnit inklusive Korrektioner
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Nettoomsætning	135.983.612	133.317.267	141.316.303	136.872.394	0	136.872.394
Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-93.605.418	-92.222.087	-96.690.003	-94.172.503	0	-94.172.503
Dækningsbidrag	42.378.194	41.095.180	44.626.300	42.699.891	0	42.699.891
Andre eksterne omkostninger	-2.006.893	-1.967.542	-1.928.191	-1.967.542	0	-1.967.542
Bruttofortjeneste	40.371.301	39.127.638	42.698.108	40.732.349	0	40.732.349
Personaleomkostninger	-31.425.524	-30.529.076	-29.307.913	-30.420.838	0	-30.420.838
Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	-1.074.974	-1.731.921	-1.292.604	-1.366.500	0	-1.366.500
Resultat før finansielle poster	7.870.804	6.866.641	12.097.592	8.945.012	0	8.945.012
Finansielle indtægter	403.731	397.241	0	266.991	0	266.991
Finansielle omkostninger	-130.745	-150.429	-418.874	-233.349	0	-233.349
Resultat før skat	8.143.790	7.113.453	11.678.718	8.978.653	0	8.978.653
Skat af årets resultat	-1.791.634	-1.564.960	-2.569.318	-1.975.304	0	-1.975.304
Årets resultat	6.352.156	5.548.493	9.109.400	7.003.350	0	7.003.350

Balance 31. december

	2024	2023	2022	Gennemsnit	Korrektioner i henhold til cikurlærer	Gennemsnit inklusive Korrektioner
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Aktiver						
Erhvervede licenser	206.799	353.170	225.763	261.911	0	261.911
Immaterielle anlægsaktiver	206.799	353.170	225.763	261.911	0	261.911
Grunde og bygninger	3.400.000	3.480.000	3.560.000	3.480.000	-180.000	3.300.000
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	5.159.303	6.007.906	5.752.556	5.639.922	0	5.639.922
Materielle anlægsaktiver	8.559.303	9.487.906	9.312.556	9.119.922	-180.000	8.939.922
Anlægsaktiver	8.766.102	9.841.076	9.538.319	9.381.833	-180.000	9.201.833
Råvarer og hjælpematerialer	0	272.754	0	90.918	0	90.918
Varebeholdninger	0	272.754	0	90.918	0	90.918
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	6.435.115	6.306.412	6.621.733	6.454.420	0	6.454.420
Andre tilgodehavender	354.655	441.565	1.250	265.823	0	265.823
Periodeafgrænsningsposter	1.117.550	1.515.879	773.037	1.135.489	0	1.135.489
Tilgodehavender	7.907.320	8.263.856	7.396.020	7.855.732	0	7.855.732
Likvide beholdninger	16.349.214	12.911.106	15.761.110	15.007.143	0	15.007.143
Omsætningsaktiver	24.256.534	21.447.716	23.157.130	22.953.793	0	22.953.793
Aktiver	33.022.636	31.288.792	32.695.449	32.335.626	-180.000	32.155.626

Balance 31. december

Passiver	2024	2023	2022	Gennemsnit	Korrektioner	Gennemsnit
	kr.	kr.	kr.	kr.	i henhold til	inklusive
					cikurlærere	Korrektioner
					kr.	kr.
Selskabskapital	80.000	80.000	80.000	80.000	0	80.000
Overført resultat	10.363.490	9.011.334	8.462.841	9.279.221	-140.000	9.139.221
Foreslået udbytte for regnskabsåret	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	0	5.000.000
Egenkapital	15.443.490	14.091.334	13.542.841	14.359.221	-140.000	14.219.221
Hensættelser til udskudt skat	480.000	426.000	335.000	413.667	-40.000	373.667
Hensatte forpligtelser	480.000	426.000	335.000	413.667	-40.000	373.667
Leasingforpligtelser	929.775	1.155.991	1.381.888	1.155.885	0	1.155.885
Langfristede gældsforpligtelser	929.775	1.155.991	1.381.888	1.155.885	0	1.155.885
Leasingforpligtelser	226.774	226.216	225.897	226.296	0	226.296
Leverandører af varer og tjenesteydelser	9.636.426	9.443.697	9.915.882	9.665.335	0	9.665.335
Gæld til tilknyttede virksomheder vedr. selskabsskat	1.291.634	1.064.960	2.169.318	1.508.637	0	1.508.637
Anden gæld	5.014.538	4.880.594	5.124.623	5.006.585	0	5.006.585
Kortfristede gældsforpligtelser	16.169.371	15.615.467	17.435.720	16.406.853	0	16.406.853
Gældsforpligtelser	17.579.146	17.197.458	19.152.608	17.976.404	-40.000	17.936.404
Passiver	33.022.636	31.288.792	32.695.449	32.335.626	-180.000	32.155.626
Gennemsnitlige indtægter i alt						137.139.385
Gennemsnitlige indtægter passiv kapitalanbringelse						266.991
Indtægter fra passiv kapitalanbringelse i pct.						0,2%
Gennemsnitlige aktiver i alt						32.155.626
Gennemsnitlig passiv kapitalanbringelse						15.007.143
Passiv kapitalanbringelse i pct.						46,7%

Kilde: Egen tilvirkning.

Bilag 5 – Regnskabstal til beregning af goodwill og handelsværdien

Resultatopgørelse 1. januar til 31. december

	2024	2023	2022	Gennemsnit inklusive Korrekationer
	kr.	kr.	kr.	kr.
Nettoomsætning	135.983.612	133.317.267	141.316.303	136.872.394
Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-93.605.418	-92.222.087	-96.690.003	-94.172.503
Dækningsbidrag	42.378.194	41.095.180	44.626.300	42.699.891
Andre eksterne omkostninger	-2.006.893	-1.967.542	-1.928.191	-1.967.542
Bruttofortjeneste	40.371.301	39.127.638	42.698.108	40.732.349
Personaleomkostninger	-31.425.524	-30.529.076	-29.307.913	-30.420.838
Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	-1.074.974	-1.731.921	-1.292.604	-1.366.500
Resultat før finansielle poster	7.870.804	6.866.641	12.097.592	8.945.012
Vægtning	3	2	1	
Vægtet reguleret gennemsnitsindtjening	23.612.411	13.733.281	12.097.592	8.240.547
Forrentning af aktiver ekskl. likvider (4% + 3%)				-1.208.307
Rest til forrentning af goodwill				7.032.240
Kapitaliseringsfaktor 2,57 (4% + 8% over 5 år)				18.072.858
Indre værdi efter korrekationer iht. cirkulærer				14.219.221
Opgjort handelsværdi afrundet til				32.300.000

Kilde: Egen tilvirkning.

Bilag 6 – Beregning af passivpost

Opgjort handelsværdi afrundet til	32.300.000
Gennemsnitlig hensættelse til udskudt skat iht. korrigeret balance	373.667
Skattegrundlag	1.698.485
Nettopost der skal fratrækkes	1.324.818
Anskaffelsessum på anparter der skal fratrækkes	80.000
Opgjort skattepligtig avance til beregning af passivpost	30.895.182
Beregnet passivpost 22%	-6.796.940
Afgiftspligtigt beløb	24.098.242

Kilde: Egen tilvirkning.

Bilag 7 – Beregning af gaveafgift

Afgiftspligtigt beløb	24.098.242
Magnus andel (40%)	
Gaveafgiftspligtigt beløb	9.639.297
Afgiftsfrit beløb iht. BAL § 22	-76.900
Anfordringslån	-8.410.000
Gaveafgift 10% iht. nyt lov forslag	115.240
Gaveoverdragelse beløbes til	1.229.297
Malthes andel (30%)	
Gaveafgiftspligtigt beløb	7.229.473
Afgiftsfrit beløb iht. BAL § 22	-76.900
Anfordringslån	-6.000.000
Gaveafgift 10% iht. nyt lov forslag	115.257
Gaveoverdragelse beløbes til	1.229.473
Martins andel (30%)	
Gaveafgiftspligtigt beløb	7.229.473
Afgiftsfrit beløb iht. BAL § 22	-76.900
Anfordringslån	-6.000.000
Gaveafgift 10% iht. nyt lov forslag	115.257
Gaveoverdragelse beløbes til	1.229.473
Monas kompensation	
Gaveafgiftspligtigt beløb	2.000.000
Afgiftsfrit beløb iht. BAL § 22	-76.900
Gaveafgift 10% iht. nyt lov forslag	192.310
Gaveafgift i alt	538.064

Kilde: Egen tilvirkning.